

onder de wapens brengen. Om kleine expeditionaire troepen bij elkaar te krijgen, zooals naar Mandor, Poeloebras en nu weer naar Rigas, worden alle bataljons geplunderd; aan de verplaatsingen, overplaatsingen en detacheringen komt dan ook geen einde! Hoe alle banden van korpsgeest en kameraadschap daardoor verslapt worden, ligt voor hand. Zoo dien ik nu in de laatste vier jaren onder mijn 13n bataljons-commandant — en commandeer ik mijn 9e compagnie!!! Wat zeggen de kameraden in Holland daarvan!?

Is dit wellicht onwaar omdat Kielstra een slechte brug sloeg, of Perelaer iets geloofde? Welnu, zoo dat niet in de bedoeling ligt van den patriot, waarom wil hij die mannen dan niet in de Kamer, waar, Kielstra althans, zich hoofdzakelijk beperkte tot het vragen van legerversterking en betere verpleging der troepen?

Toen wij dezer dagen in het *Bat. Nieuwsblad* de plannen tot elektrische verlichting van de haven van Priok vermeldde, volgde van de beide Soerabajasche dagbladen met roerende eenstemmigheid de wensch, dat men ook onze vestiging te Atjeh electrisch zal verlichten.

Kwaad kan dat zeker niet, maar of het goed zal doen onder de tegenwoordige omstandigheden, betwijfelen wij. Als ongemerkt de vijand en door de draadversperring en door de op 30 passen van elkaar staande schildwachten kan sluipen, dan mag men, dunkt ons, vooronderstellen, dat uitputting door zwaren dienst de waakzaamheid heeft doen afnemen, en dan zien wij daartegen geen ander middel, dan legerversterking en krachtige aanvulling der troepen.

Ingezonden.

„HELP U ZELF“.

Geachte Redacteur,

Met wanhoop hebben wij in Uw nummer van Zaterdag kennis genomen van de verpletterende kritiek door „Eenige houders van loten van HELP U ZELF“ geleverd op onze zwaarmoedigheid en ontevredenheid. Onze pen is tegen hun zwavelstok niet ongewassen. Uw noot echter, aan den voet van hun snigger betoog, heeft ons om die heeren eens hartelijk doen lachen, tot verhooging der Zondagsvreugde. Wij gunnen aan die heeren gaarne de pret van in hun vicieus cirkeltje te blijven rondsuikelen. Begrijpelijk is het verder, dat waar de kracht van hun argumenten te kort schiet, die heeren van de zaak zelf afspringen en persoonlijk worden.

Wij kunnen die heeren echter geruststellen. Wij zijn geen debitaanten van Manilla loten en wij concurreeren met niemand, niet eens in de geschiktheid voor de „opname in een zeker gesticht“ (men zie hun elegant pennenvruchtje), daar wij in „Eenige houders van loten van Help U Zelf“ gaarne onze meerderen erkennen.

Door de opname dezer regels in uw blad, zal ons laatste greintje zwaarmoedigheid verdwijnen.

Aan „opgemelde“ houders nog een goeden raad:
*Hör auf an die Manilla Lotterie zu denken,
Die wie ein Geier dir am Herzen frisst.*

Met onzen besten dank, voor uw welwillendheid geachte Redacteur,

Eenige dupes van „Help U Zelf“.

DE TJIOMAS-QUAESTIE.

Geachte Redacteur,

De *Java Bode* schijnt in den laatsten tijd geheel op te gaan in de Tjomas zaak en hoewel de tegenpartij ook in de gelegenheid moet gesteld worden argumenten aan te voeren, zoo dacht mij 't *Soer. Handelsbl.* daaraan reeds voldoende lucht gegeven had en de *Java Bode* haar lezers een dienst zou gedaan hebben die zaak maar verder te laten rusten.

Waren de mededeelingen onpartijdig en stelde zij haar lezers in de gelegenheid daardoor een juist inzicht in die treurige geschiedenis te krijgen dan zou 't herhaaldelijk terugkomen op die zaak nog gebillikt kunnen worden.

Nu echter vraagt dat blad de aandacht harer lezers voor 't navertellen van 't geen vroeger 't *Soer. Hbl.* reeds ten beste gaf en als komende uit een welbekende bron, die partij in de Tjomas zaak is, van alle waarde ontbloot voor menschen, die prijs stellen op

„Je bedoelt van Van Brakel? Ja, ik heb het zoo stil mogelijk onderzocht.“

„En...“

„Wel, ik had mij de moeite kunnen besparen van het langs een omweg te doen. Het is waar, en iedereen weet het, zooals je van morgen zei.“

„Zie je wel! Zoo'n gemeene kerel!“

„'t Is treurig, dat is zeker.“

„En ben je nu niet van plan daar iets aan te doen? Wil je er je toe bepalen het „treurig“ te vinden?“

„Ik heb je van ochtend al gezegd, dat ik er officieel niets tegen kan uitrichten. Hij zou me heel beleefd kunnen verzoeken mij niet te bemoeien met zijn particuliere aangelegenheden en hij is zeer zeker brutaal genoeg om dat te doen.“

„Maar als je eens 'n geheim rapport zond naar Batavia.“

„Daar houd ik niet van. Ik doe 't nooit.“

„Je kunt het toch zoo niet laten... Als we zijn vrouw eens waarschuwd.“

„Ik? Ja, ik denk, dat ze mij dat in dank zou afnemen! Heb jij er misschien lust in?“

„'t Is waar, Willert, maar iets moet er toch worden gedaan. Hoe denk je over een brief?“

„Maar kindlief, hoe is het mogelijk? Wat zou dat voor een houding hebben?“

een onpartijdige beoordeeling. Eenige cijfers groepeeren en daaruit gevolgtrekkingen te maken is niet moeielijk, maar een paar vragen.

1e. Zijn die cijfers juist; ik wil wel aannemen ze voorkomen op de jaarlijksche staten aan 't Bestuur ingediend, maar nogmaals zijn die opgaven juist?

2e. De verhouding van 1 — 5 is voor heerenpl. niet aan te nemen in de praktijk, maar wel van één op de 6 zielen, en is er dan rekening gehouden de eigenaar van Tjomas een groot aantal boedjs. en verder Inl. personeel in zijn dienst heeft, die wel onder 't aantal zielen voorkomen, maar niet onder de heerenpl. omdat zij daarvan zijn vrijgesteld.

Ook zijn in elke kampong vrij van heerenpl. 't kamponghoofd, zijn wakil en de amil en vier of zes pentalans; is daar ook rekening mede gehouden? Iemand toch die zich de moeite getroost zooveel cijfers op te geven en 't waagt daaruit gevolgtrekkingen te maken, zoo iemand moest juist alles releveeren, wat ten voordeele zou gezegd kunnen worden, ten einde de verdenking te voorkomen die cijfers ter kwader trouw ontleed werden.

Wat de beoordeeling der sterkte van de bevolking aangaat, zijnde ruim 1 man pr. bouw, zoo is daar niet bijgevoegd, wat wel werd aangevoerd als een argument, 't land Tjomas niet zooveel sawahs had, namelijk een groot gedeelte van 't land uit bergachtig terrein bestaat en aangezien iedereen weet de bevolking in 't gebergte doorgaans veel geringer is dan in de vlakten, zal 't niemand overvallen 't bevolkingcijfer op Tjomas klein is.

De landen met bergachtig terrein gelijk Tjitrap, Pondok Gedeh, Tjiseroea, Tjihappo, Sading en Balang hebben geen van allen een bevolkingcijfer van één ziel pr. bouw ja verre daaronder. 't Niet aanhalen van den bergachtigen toestand waar zulks niet raadzaam was, ten minste waar per se een klein bevolkingcijfer moest geconstateerd worden en 't grijpen naar dat argument wanneer de uitgestrektheid der sawahs in twijfel getrokken moet worden, zijn wederom geen blijken van onpartijdigheid, en als 't doel geweest is om de handelingen van sommige bestuursambtenaren te verdedigen, dan blijkt die verdediging aan verkeerde handen toevertrouwd en geeft bij nauwkeurige lezing de indruk van 't coüte que coüte verdedigen van een hopeloze zaak.

Dat de waarde van 't land ontzettend vooruitgegaan was sedert 1864, bewijst alléén 't uitstekend geadministreerd werd, bovendien al de particuliere landerijen in 't Buitenzorgsche zijn in 't tijdvak 1864—1883 (sedert zijn de rijstprijzen sterk gedaald) aanmerkelijk in waarde gestegen en zal dat te méér met Tjomas 't geval geweest zijn, waar in dat tijdvak, koffie, kina en theecultuur werden uitgebreid.

Mij is 't niet bekend, maar wellicht den man die 't archief te Btzz zoo gehéél tot zijn dienst schijnt te hebben of Tjiampea en Leuwiliang ook in 1864 voor twee ton 'sjaars verhuurd kon worden, de som waarvoor eenige jaren geleden de Heer F. H. C. van Motman 't huurde en of de huur bijv. van Tjipamingkies in 't tijdvak van 1864—1883 gestegen is of niet en bijgevolg de waarde van 't land.

Of er met de noodige tact en te goeder trouw tegenover den landeigenaar van Tjomas is te werk gegaan, wil ondergeteekende hier niet beoordeelen, maar laat zulks over aan hen tot wien thans de heer Sol zich zal wenden.

EEN VRIEND VAN REGEL EN GOEDE TROUW.

Dit stuk werd ons reeds de vorige week toegezonden, zonder vermelding van den naam des schrijvers.

Heden werd ons die naam medegedeeld, en heeft dus ook opname plaats. *Red. Bat. Nbl.*

Nederlandsch Indië.

BATAVIA, 21 SEPTEMBER 1886.

RECHTSZAKEN. Door den Raad van Justitie alhier werd heden uitspraak gedaan in de zaak van den beklagde F. H. Tessensohn alhier.

Beklaagde werd schuldig verklaard aan valsheid in een onderhandsch geschrift en het desbewust gebruik maken daarvan, onder verzachtende omstandigheden, en deswege veroordeeld tot zes maanden gevangenis en twee geldboeten, elk van f 50.

VOOR DEN Raad van Justitie alhier zou op heden den 21en dezer terechtstaan de beklagde H. J. Empting, tokohouder alhier, beschuldigd van in de maand April 1885, den steenen duiker, welke over de afwateringssloot aan de oostzijde van de gang Secretarie alhier in een strook gouvernementsgrond en tusschen twee perceelen ligt, waarvan het eene aan zijn echtgenoot en het andere aan de firma van Arcken en Co. in eigendom toebehoort, door drie zijner inlandsche bedienden te hebben doen afbreken, niettegenstaande hij wist, dat die duiker niet aan hem toebehoort.

Er zijn 8 getuigen gedagvaard.

„Ongeteekend...“

Daar stooft Willert op.

„Doe me één plezier, hé, en laat het nu hiermee uit zijn. Ik begrijp niet hoe je aan zooiets schandelijks kunt denken. Een anonieme brief! Wel foei, je moest je schamen.“

Schamen deed ze zich niet, want ze was overtuigd met een goede bedoeling te hebben gehandeld, maar zij begreep wel, dat het zeer dom zou zijn hem iets te vertellen. Indien hij 't had goedgekeurd, zou zij het dadelijk hebben gezegd; nu achtte zij het 't verstandigst er het zwijgen toe te doen. Willert kwam zelf op de zaak wéér terug.

„Er woont bij hem in 't paviljoentje een zekere Geerling, 'n jongmensch, die op een handelskantoor is.“

„Jawel, ik ken hem wel. 't Is zoo'n overdreven net manneke.“

„Hm! nu die twee doen samen.“

„Hè?“ vroeg mevrouw Willert. „Wat bedoel je?“

„Wel, die amuseert zich met een nichtje van die mevrouw Du Roy.“

„Och, zoo!“

Mevrouw moest in haarzelf lachen; die Willert kon zich toch zoo zonderling onbeholpen uitdrukken!

(Wordt vervolgd).

Zooals men zich herinnert, werd deze zaak reeds op den 22en December 1885 voor den R. v. J. alhier behandeld, doch op verzoek van den advocaat van den beklagde, wogens een prejudicieele kwestie geschorst tot heden.

De zaak, kon evenwel weder geen voortgang hebben, daar beklagde niet aanwezig was en de Raad ook anders was samengesteld dan vroeger. Zij werd dan ook weder een jaar uitgesteld.

INSPECTIE. Gisteren had op het exercitieterrein der Bataviasche schutterij de inspectie der recruten plaats, door den plaatselijken commandant van het leger.

VOOR DE AFDEELING Toeban (Rembang) is benoemd een civiel geneesheer, Gouvernements toelage f 200, terwijl een civiele practijk ad. f 400 wordt verzekerd.

LEGER. Geplaatst de 2e Luitenant der infanterie L. M. Leijh bij het 17e bataillon infanterie, uit Nederland aangekomen als bestemd voor den Indischen dienst. Overgeplaatst: de tot kapitein bevorderde 1e Luitenant der infanterie J. F. A. Delhougne van de garnizoens Compagnie der Lampongsche districten bij het garnizoens bataillon van Celebes, Menado en Timor.

OVERREDEN. Op Passer Baroe werd voor de kongsie een Chinees door een dos-à-dos overreden.

De wielen van het voertuig gingen hem over den buik, en bleef hij bewusteloos liggen. De dos-à-dosvoerder werd aangehouden, terwijl de Chinees naar zijn woning werd getransporteerd.

OOK EEN OUDE INLANDSCHE VROUW werd ter hoogte van Tanah-lapang Glodok door een dos-à-dos overreden en bekam zij vrij ernstige wonden en kneuzingen aan haar beenen. Ook deze dos-à-dos werd aangehouden, en mag hij voor zijn wild rijden wel eens een flinke correctie hebben.

DE INLANDER Lawie, die van den inlandschen wijkmeester van kampong Besar Hakimin een borstpeld leende, ter waarde van ongeveer f 120, die, zooals hij zeide door zijn vrouw moest gedragen worden ter gelegenheid van een bruiloft, haastte zich het juweel te verpenden, wat eerst gisteren ontdekt werd.

Lawie zit nu achter de tralies.

EEN BEDIENDE uit een der hotels alhier, die op de brug van Patjenongan een porte-monnaie vond, waarin aan contanten een som van vijftig gulden, welke vondst door een ander bediende was opgemerkt en aan den hotelhouder werd medegedeeld, antwoordde op de hem door dezen gestelde vragen omtrent het vinden van die beurs ontkennend en beweerde hij niets gevonden te hebben. Een visitatie, door de politie evenwel gedaan, leidde tot het vinden van de porte-monnaie, en zal de oneerlijke vinder eerdaags voor den landraad terecht staan.

EEN CHINEES, die gisteren middag voor de toko van Nio Tek Soei uit den in volle vaart zijden tram sprong kwam in vrij onzachte aanraking met den grond. Ledematen brak de man anders niet, ofschoon hij het eigenlijk wel verdiend had.

ANG SOEN IJAM, bewindvoerder van de alhier gevestigde handelszaak Hin Moh, zal voor den Landraad alhier worden terechtgesteld ter zake van verduistering van gelden ten nadeele dier firma, ten bedrage van meer dan f 11000.

DE HOOPDDJAKSA alhier heeft het verzoek gedaan om in aanmerking te worden gebracht voor de betrekking van patih in het Bantamsche.

BATAVIASCHE SCHIETVEREENIGING. Eergisteren werden de banen der Bataviasche Schietvereniging, die helaas door haar leden in den laatsten tijd niet trouw meer worden bezocht, vereerd met een bezoek van de hier wel bekende Schutterkoningin, die een paar jaren geleden bij gelegenheid van een concours van bovengenoemde vereniging, zich zoo, zeer onderscheidde.

HEDEN MORGEN zijn de leerlingen der 5de klasse der Hoogere Burgerschool alhier onder de leiding van hun leeraar den heer Knoch een bezoek wezen brengen aan 's lands drukkerij alhier, ter bezichtiging van de inrichting en de machineriën.

Dergelijke bezoeken zijn zeer aanbevelenswaardig. Het is een dringende eisch des tijds; dat jongelieden vertrouwd worden met de practijk der mechanica, en dat zij door 't zien werken van min of meer gecompliceerde machines, en een daaraan gepaard gaande wetenschappelijke uitlegging harer werking, zich daarmede eigen maken.

REKENKAMER. Wij vernemen met genoegen, dat de Heer L. A. Martens, president der Wees- en Boedelkamer te Padang, benoemd is tot Secretaris der Algemeene Rekenkamer.

DE POSTHOUDER te Savoe, afdeling Rotti, L. H. Stennekes is door den resident van Timor overgeplaatst naar de onderafdeeling Beloe (Atapoepoe).

BIJ VONNIS van den Landraad te Batavia is de tweede wijkmeester van de Kampong Tambora alhier Daeran veroordeeld tot twee jaren dwangarbeid buiten der ketting benevens twee geldboeten, ter zake van knevelarij.

BIJ DEN RAAD VAN JUSTITIE te Soerabaja is benoemd tot rechter commissaris voor strafzaken W. L. H. E. de Waal, lid bij gemeld college.

ONDERWJLS. Aan de 5 inrichtingen voor Middelbaar O. in Indie, met 360 leerlingen, waaronder 8 niet Europeesche, werd, na aftrek der geïnde schoolgelden in 1885 ten koste gelegd een bedrag van f 402,641.02; ongeveer f 1120 per leerling.

VOOR DE 130 scholen voor Lager O. met 9445 leerlingen, 5232 jongens en 4213 meisjes, waaronder 877 inlanders en vreemde oosterlingen, werd uitgegeven f 1,780,031 en ontvangen f 207,023, verschil f 1,573,308 of f 152.42 per leerling.

Blijkens opgaaft van ultimo December 1884 beliep toen het aantal kinderen van Europeesche afkomst tusschen de 6 en 14 jaren oud, die van onderwijs verstoken waren 877, dat is 146 minder dan één jaar te voren. Fröbell's voorbereidend onderricht werd aan 872 leerlingen gegeven in 14 scholen, waarvan 4 te Batavia, 1 te Buitenzorg, 4 te Semarang, 1 te Tagal, 1 te Djoeja, 2 te Soerabaia en 1 te Banda. Voor het houden van eenvoudige lichaams oefeningen bestaat bij onderwijzers en onderwijzeressen, hoofdzakelijk bij de laatsten meldt het Verslag, weinig liefhebberij. Jammer genoeg, voegen wij aan die mededeeling toe. Door harmonische lichaams oefeningen komt het lijf tot ontwikkeling, de geest tot opgewektheid en helderheid. Dof en slaperigheid, luiheid, vadsigheid en onverschilligheid worden er door bestreden, opgewektheid, levenslust en kameraadschappelijkheid onder de kleinen aangekweekt.

Ook voor het zingen, dat slechts aan enkele scholen goed werd onderwezen, bestaat, uit gebrek aan geoefendheid bij het onderwijzend personeel, geen liefhebberij. Mindere geschiktheid en gebrek aan ijver was bij dat zelfde personeel soms de oorzaak, dat achteruitgang werd waargenomen in den toestand van het onderwijs. Alweer, weinig liefhebberij.

In het belang van onze kleinen, uiten wij den hartgrondigen wensch, dat in het algemeen — bij de schoolcommissiën, bij de ouders en de kinderen, bij de Regeering en het Departement, bij de Inspecteurs, en bij het onderwijzend personeel — wat meer liefhebberij voor en belangstelling in het onderwijs zal komen.

Het is, toch, met het lager onderwijs in Indie, speciaal hier te Batavia, treurig gesteld.

AAN J. G. DER KINDEREN is kwijtschelding verleend tot een gezamenlijk bedrag van f 500. van de zeven geldboeten, elk groot f 100., waartoe hij ter zake van zeven overtredingen van Stbl. 1875 No. 297, juncto art. 14 van Stbl. 1872 No. 116 is veroordeeld bij vonnis van den R. v. J. te Semarang.

AFWIJZEND is beschikt op het verzoek van A. F. van der Heijden om gratie van de straf van gevangenis voor den tijd van zeven dagen, waartoe hij ter zake van het moedwillig toebrengen van slagen aan een agent der openbare macht is veroordeeld bij vonnis van den R. v. J. te Soerabaia.

DE EUROPEESCHE SERGEANT der artillerie J. F. Ransonet, die bij vonnis van den krijgsraad te Kota Radja, ter zake van desertie naar den vijand was veroordeeld tot de straf des doods, krijgt geen gratie.

GORDGEKEURD is door de Regeering dat de voorzitter van het residentie gerecht te Semarang bij ontstentenis van een gewoon deurwaarder die functien voorloopig heeft opgedragen aan E. A. Hertog.

MEERDERJARIG. Aan Henri Jacques Lucien van Spanje, oud ruim twintig jaren, zijn brieven van meerderjarig verklaring verleend, evenzoo aan Egbert Johannes Weijnschenk, oud ruim 21 jaren.

DE HEER G. J. F. Pereira, 1e klerk, tevens griffier bij den landraad te Billiton, is tot posthouder te Savoe (Timor) benoemd.

DE RESIDENT VAN SUMATRA'S OOSTKUST heeft overgeplaatst van de onderafdeeling Beneden Langkat naar de onderafdeeling Padang-Bedagei (Deli), de Controleur der 1e klasse J. J. J. Snellebrand en van de onderafdeeling Laboan-Deli naar de onderafdeeling Beneden Langkat de Controleur der 2e klasse J. A. van Rijn van Alkemade.

GEDURENDE DE AFWEZIGHEID wegens ziekte van den Griffier bij de Landraden te Soekaboemie en Tjandjoer is door den Directeur van Justitie voorgesteld tijdelijk met de waarneming dier betrekking te belasten M. G. W. Altheer, ambtenaar op wachtgeld, laatstelijk Griffier bij de Landraden te Bondowosso en Djember (Bezoekie).

DE NAAR DE RESIDENTIE SUMATRA'S OOSTKUST overgeplaatste controleur der 2e klasse F. L. K. Storm van 's Grave-sande is geplaatst in de onderafdeeling Laboan-Deli.

Overgeplaatst is van de residentie Cheribon naar de residentie Madoera de benoemde controleur der 2e klasse Th. A. Smulders.

VERLOF. Aan den assistent-resident van Soekaboemie, J. D. Harders, is wegens dringende familieaangelegenheden een binnenlandsch verlof verleend naar Batavia, voor den tijd van 8 dagen, met ingang van 25 September en gedurende zijn afwezigheid is tijdelijk belast met de functien van assistent-resident dier afdeeling A. F. Cock, controleur.

DE BENOEMDE ASPIRANT CONTROLEUR G. A. M. Meijer is overgeplaatst van de residentie Probolinggo naar de residentie Kediri.

DE INGENIEUR DER 2e KLASSE bij de Burgerlijke Openbare werken A. P. Melchior is overgeplaatst van de directie naar Laboan-Deli.

GUNSTIG GEADVISEERD is het voorstel van den Resident van Ternate, om den controleur van het Binnenlandsch Bestuur als Hoofd van plaatselijk Bestuur te Batjan tevens te belasten met het notarisambt.

C. P. L. MENTE, 1e klerk te Griffie van den Landraad te Magelang, is op verzoek eervol ontheven van de waarneming der betrekking van gewoon deurwaarder bij die Rechtbank.

AAN DE INTERNATIONALE-CREDIET EN HANDELS-VEREENIGING „Rotterdam" te Bezoekie is door de regeering op den voet der bestaande bepalingen het recht van opstal verleend, voor den tijd van 30 jaren, op eenige stukken grond, gelegen in de afd. Djember, residentie Bezoekie.

AANVAARD. De nieuw benoemde resident van Pasoeroean H. M. Ketting Olivier heeft den 13en September het bestuur over die residentie aanvaard.

DOOR DE BENOEMING VAN DEN TITULARIS L. BOSCH tot becretaris der res. Bezoekie, is de ambtenaar voor den Burgerlijken dienst C. J. Beijnen, toegevoegd aan den controleur der controle-afd. Magelang, tijdelijk belast met de controle dier controleafdeeling.

DE BEROEMDE HALVE CENT. Dezer dagen heeft, naar ons wordt medegedeeld, de beroemde halve cent, die de eer en de glorie uitmaakt van alle hoog gestemde administratieve harten, zijn macht aan het Departement van Oorlog wederom doen gelden.

Voor het uitbreiden van den postenketen te Atjeh is n. l. toegestaan een som van f 92506.22⁵, terwijl bleek verwerkt te zijn het bedrag van f 92506.23.

Dit feit heeft aanleiding gegeven tot een uitvoerig schrijven van den chef der IVe militaire afdeeling aan den chef der Ve militaire afdeeling, waarbij de noodzakelijkheid werd aangetoond om den executant van het werk te belasten met het bedrag dat meer was verwerkt, dan toegestaan.

Dit bedrag was „de beroemde halve cent." Overeenkomstig het verlangen van den chef der IVe afdeeling zal geschieden.

UIT DE PREANGER wordt klaagd, dat op een plaatsje in die residentie de vendumeester, tevens assistent-resident, de vendu-circulaires enz. nimmer ter kennisname zendt aan eenige Europeesche ingezetenen dier plaats, hetgeen ook niet in het belang der vendukas is.

AARDBEVINGEN zijn in Augustus ook te Malta waargenomen. De beweging was vertikaal. De aangerichte schade is niet groot geweest.

WEDSTRIJD. De Heer Kiderlen van Delft heeft volgens een Hamburger blad, aldaar den grooten prijs behaald in een wedstrijd op velocipedes. Deze heer heeft ook te Londen en in andere plaatsen van Engeland vele prijzen gewonnen, schrijft het blad. Waarschijnlijk wordt hier bedoeld de heer der Kinderen, een beroemd rijder geparenteerd aan de familie d. K. hier ter plaats. Een paar jaar geleden gaf *London News* zijn portret en een lijst der overwinningen, door hem behaald.

VALSCHE BANKNOTEN van de Engelsche Staatsbank, the Bank of England, zijn in circulatie gebracht op het continent en zijn ook te Londen ter betaling aangeboden. Zij zijn zoo goed nagemaakt, schrijft *the Times*, zoowel wat de gravure, het papier, het watermerk en de onder-teekening betreft, dat ze alleen door experts van de echte kunnen worden onderscheiden. Men zij dus voorzichtig.

ZELFMOORD. Een der attachés van de Chineesche ambassade te Washington, Amerika, heeft getracht zich van het leven te berooven. Naar het schijnt, aan de zaak wordt zoo weinig mogelijk ruchtbaarheid gegeven, was de man, die van hoogen adel en zeer geleerd is, verliefd geworden op een zeer schoon Amerikaansch meisje van goeden huize. Daar zijn liefde onbeantwoord bleef „Kocht hij een strop
Hing stels zich op"

en werd bijtijds afgesneden. Merkwaardig is het, schrijft een Amerikaansch blad, dat 's mans stemgeluid ten gevolge van het hangen geheel is veranderd. Van een bas is hij een hooge tenor geworden. Zangers, doe hiermede uw voordeel!

DE MARKIES TSENG, buitengewoon gevolmachtigde der Chineesche regeering bij de groote mogendheden in Europa, wordt om strijd door Engeland, Duitschland, Frankrijk en Rusland gefeteerd. Onlangs had hij de eer aan tafel te zitten met den Keizer van Duitschland, bij welke gelegenheid zijn vlugge manipulaties met de eetstokjes niet weinig de algemeene bewondering hebben gaande gemaakt. Over die bijzondere eerbewijzingen maakt men zich in Rusland ongerust. Uit St. Petersburg wordt aan de *Times* geschreven, dat de goede verstandhouding tusschen Duitschland en China, voor Rusland niet zonder gevaar is en dat zij die een oorlog tusschen Duitschland en Rusland als onvermijdelijk beschouwen, het gevaar van van twee kanten, van het oosten en het Westen, te worden aangevallen, niet gering achten. Waarom heeft onze Regeering niet ingezien, vraagt een der Panslavistische bladen, dat het van het hoogste belang is voor Rusland om op goeden en vriendschappelijken voet met China te staan en waarom is den Markies niet aangetoond, dat Duitschland's toekomst niets heeft te beteekenen in vergelijking met die van het groote rijk van den Czaar.

CHINA. Hoe in China de Keizer zich een echtgenoot kiest, weet de *New-York Herald* haarfijn te vertellen. Alle meisjes geparenteerd aan de Pa Chi Chi Jen, hoogen adel, van den leeftijd tusschen 12 en 16 jaren komen op bepaalde dagen met hun ouders ten paleize. Hun namen zijn geschreven op strookjes papier die péle mèle in een bus worden gedaan. De jeugdige Keizer steekt de hand in de bus, neemt er een papiertje uit en roept den naam van het meisje af. De schuchtere maagd wordt voor den Keizer gebracht, die de gelegenheid heeft al haar bekoorlijkheden te onderzoeken. Valt zij in zijn smaak, dan schrijft hij op het papiertje met gele inkt het cijfer 1, 2 of 3 en legt het ter zijde.

Deze cijfers duiden aan hoe hoog Z. M. de dames taxeert. Het laagste cijfer ziet op de hoogste klasse, dus juist als bij assurance zaken, waar de schepen door Lloyd en Veritas met 1 en 2 aangegeven gewild zijn en zij die het cijfer 3 achter hun naam hebben veel moeite hebben bevrucht te worden. Later heeft er nog een inspectie door den trouwlustigen Keizer plaats, die zich eindelijk bepaald tot een 12- een 6- een 3- tal waaruit dan de keuze van een Keizerin van China wordt gedaan. Deze wijze van behandeling gelijkt zoo sprekend op de manier waarop een boerenkerkeraad in Holland zich een dominé kiest uit een groot aantal aspiranten, dat wij met gerustheid kunnen aannemen, dat deze overeenkomst niet toevallig is, maar de Chineezzen dat van onze boeren of onze boeren dit van de Chineezzen hebben overgenomen.

Behalve één wettige vrouw, kiest de keizer van China zich nog een 32tal bijwijven, onder de fine fleur der huwbare meisjes.

RIJNWIJN. Bij gelegenheid der feesten te Heidelberg gehouden, is het bekende Heidelberger wijnvat dat den inhoud van 280.000 flesschen kan bevatten, geheel gevuld geweest met supérieure rijnwijn. Hoewel de studenten en oud-studenten en ook de vreemdelingen zich niet onbetuigd hebben gelaten is het enorme vat slechts voor een derde geledigd kunnen worden en is er ongeveer 160.000 liters wijn overgebleven voor latere bezoekers.

Waarschijnlijk is dit betrekkelijk gering verbruik van Rijnwijn te wijten aan den overheerschen trek in bier, waaraan naar de illustraties te oordeelen, de feestvierenden zich duchtig te goed deden.

En het Duitsche bier schijnt ook den Franschen zeer goed te bevallen. De berichtgever van de *Fiaro*, die de feestelijkheden te Heidelberg bijwoonde schreef het volgende aan zijn blad: „Het parool is hier drinken, drinken, nog eens drinken! In mijn leven heb ik nog nooit zooveel gedronken. Maar het bier verdient ook gedronken te worden. Nooit ondervindt men onaangename gevolgen. Vrij van alcohol-behandeling, waaraan de Parijsche brouwers het bier onderwerpen, is dit bier gezond en werkt niet eerder nadeelig op de hersenen, dan nadat men een twaalfal glazen gedronken heeft. Dat is het getal waarboven ik voorzichtigheidshalve nooit ga; maar ik schaam mij bijna het te zeggen".

KANNIBALISME. De omstandigheden waaronder de man Alfred Parker een zijner lotgenoten opat zijn, volgens een Amerikaansch blad, de volgende; Parker was met een ander uit prospecting. Het was een harde winter en de sneeuw lag verscheidene voeten diep. Parker, als de sterkste, was op de jacht geweest maar had niets kunnen schieten. In het kamp terugkomende viel zijn kameraad hem aan en trachtte hem te dooden, waarop Parker uit zelfverdediging hem doodschoot. Hij bleef in het kamp de lente afwachten en door razenden honger gekweld kwam hij ertoe het vleesch van het lijk te braden, wat vrij goed smaakte. Toen eenige weken later de sneeuw begon te smelten aanvaardde hij, de zakken volgestopt met menschenvleesch, de reis naar de bewoonde wereld; hij kwam eindelijk aan een boerenplaats waar men hem verpleegde.

De beklagenswaardige man is, zooals we reeds Zaterdag hebben meegedeeld, veroordeeld tot 40 jaren gevangenis.

COREA. De zaken in Corea trekken hoe langer hoe meer de aandacht. De oude quaestie, welke natie het beschermheerschap over dit schiereiland zal aanvaarden, is weder aanhangig en de concurrenten zetten alles op haren en saaren om hun doel te bereiken. Ter hoofdplaats is het dientengevolge verre van rustig. De Chineesche Minister Resident te Seoul, wiens aanmatiging de kansen van China heeft doen dalen, verspreidde het gerucht, dat Corea door Rusland of door Japan zou worden ingepalmd, waardoor een groote mate van opgewondenheid is ontstaan. Intusschen wordt de haven van Chemulpo gevuld met oorlogsschepen, China zond er een 6tal onder bevel van een Prins, ook de Russische, Engelsche en Fransche vlaggen zijn vertegenwoordigd.

Wij zullen hiervan wel spoedig meer vernemen. Intusschen is het zeer te betreuren, dat de naijver der Europeesche mogendheden en van China en Japan zich ook hier weder doet gevoelen; Corea is sedert eenige maanden voor den algemeenen handel opengesteld, er is ontzaglijk veel te veranderen, te verbeteren en tot stand te brengen, wat door geruchten van annexatie en oorlog zal worden vertraagd. De Koning schijnt weinig te zeggen te hebben en wordt beschreven als een zwak man, vatbaar voor allerlei invloeden. Onder Japan zou Corea zeker spoediger tot ontwikkeling komen dan onder China of Rusland.

STEENKOOI. Van Kaiping wordt aan de *N. China News* den 6den Augustus geschreven: De kolenmijnen worden met goed resultaat bewerkt, de hoeveelheid dagelijks uitgegraven is nu reeds 800 tot 900 ton. Met den aanleg van den spoorlijn wordt de meest mogelijke spoed gemaakt, dank zij de buitengewone bekwaamheid en de energie van den ingenieur Kinder. We hebben ook een goed hospitaal bij de mijnen, met een Engelsch geneesheer aan het hoofd, wiens reputatie onder de Chineezzen zeer groot is. Alles doet verwachten, dat de Kaipingmijn een zeer winstgevende onderneming zal blijken te zijn.

EEN WEDSTRIJD. De *Iraouaddy* van de Messageries Maritimes, is den 2den September met de China mail uit Hongkong vertrokken; vier en twintig uur later vertrok ook de *Oder* van de Norddeutscher Lloyd.

Welke mail zal het eerste te Londen worden ontvangen, is de vraag te Hongkong en worden zelfs weddenschappen hierop aangegaan.

HANDEL. Het statistiek bureau te Bremen heeft de Staten van in- en uitvoer over het eerste halfjaar van 1886 openbaar gemaakt. Deze zijn teleurstellend. De omzet in vele groote artikelen als b. v. petroleum, rijst, wol enz. is belangrijk minder geweest dan in het zelfde tijdvak van 1885. Koffie en suiker worden ook minder ingevoerd.

Naar koffie was nu vraag, ook naar rijst. Japansche rijst, een paar duizend zakken, werd zeilende verkocht.

ORIENTALISTEN. Een congres van orientalistten zal te Weenen worden gehouden in de maand September van het volgend jaar, onder voorzitterschap van den Aartschertog Rainer. Britsch Indie, Japan, en Siam zullen elk een, Afrika zeven, Amerika vijf gedelegeerden zenden. Of de kolonien van Nederland ook vertegenwoordigd zullen zijn vinden wij niet vermeld.

DE CELEBES IN DE TYPHOON. Professor Anderson, de goochelaar over wien wij onlangs schreven, dat hij met zijn echtgenoot te Singapore was aangekomen, was de eenige passagier van den stoomer *Celebes* en maakte al zoo den storm mee, die het schip in de Chineesche zee overviel. Hierover schrijft hij nog aan de *Straits Times* de volgende bijzonderheden:

Op Zondag, 29 Augustus, kwam het stoomschip *Celebes*, op haar reis van Hongkong naar Saigon en Cochin China in de Chineesche zee, in een vreeselijk typhoon, die om vier uur 's morgens begon en tot 10 uur steeds heviger werd; toen was de storm zoo vreeselijk, dat wij allen niet anders dachten, dan dat ons laatste uur ge-

slagen was. Stortzeeën als bergen zoo hoog stortten met vreeselijke kracht over ons heen, en richtten enorme schade aan. Van de zes reddingsbooten verloren wij er vier, en werden tafels, provisiën enz. over boord geslagen.

Onze hutten stonden vijf voet onder water en wij lagen in de bovenste kooi in onze hut, elk oogenblik vreesende door de instroomende zeeën daaruit gesleurd te worden en te verdrinken.

Nadat we zoo zes uren achtereen in doodelijken angst hadden verkeerdt, verminderde de storm, wij hadden het ergste achter den rug en kwamen langzamerhand buiten den radius der typhoon; het schip begon minder te slingeren en te stampen en na eenigen tijd konden wij ons met behulp van twee of drie officieren uit onze onder water staande hut in een andere begeven.

De typhoon was een der hevigeste, die men tot nu toe in deze streken had waargenomen. Mevrouw Anderson, mijn persoon en een meid waren de eenige hutpassagiers en waren wij dus ook de eenige personen in den salon met uitzondering van eenige Javaansche bedienden, die toen de typhoon ernstig gevaarlijk begon te worden en de kap van het salon werd weggeslagen, waren gevlucht. Onophoudelijk stroomden nu zware stortzeeën de salon binnen, en kwam een sloep tegen onze patrijspoort aanbouwen.

Al het meubilair in den salon, de lampen, alles werd vernield, ook de hutten hadden vreeselijk te lijden, washtafels, sofa's, bedden, alles werd uit en tegen elkaar stuk geslagen. Van onze hotelkoffers bleef geen stuk heel, en werd de inhoud ervan weggespoeld. Wij hadden niets meer; zelfs kleeren om aan den wal te gaan ontbraken ons.

Wat betreft de kapitein van ons schip, de heer Joon en de eerste stuurman, de heer C. A. Seepers, die beiden kunnen wij niet genoeg prijzen voor hun in dien storm betoonden moed.

De *Ferntower*. Onlangs maakten wij melding van het vergaan van het ss. *Ferntower*, dat door denzelfden storm geteisterd als de *Celebes*, dezen niet kon doorstaan en behoudens twee Chineezers met man en muis verging. Uit de *Straits* vernemen wij dat de twee geredden van af den 30sten Augustus, des morgens te 7 ure tot 1 September drijvende waren gebleven op het dak van de dekhut, dat bij het zinken van het schip losgelaten had. Toen eerst werden zij opgemerkt en gered.

PROGRAMMA
Stafmuziek in den Planten- en Dierentuin.
DINSDAG 21 SEPTEMBER 1886.

- I.
- 1) Der „Seekadet” Marsch..... R. GENÉE.
  - 2) Ouverture: „Le Domino noir”..... D. F. AUBER.
  - 3) Annen-Walzer a. d. Operette: „Nanon” R. GENÉE.
  - 4) „Alla Stella confidente” Romanza... V. ROBAUDI.
  - 5) Grosser Kriegsmarsch a. d. Oper: „Rienzi”..... R. WAGNER.
  - 6) Fantaisie: „Mephistofele”..... A. BOITO.
- II.
- 7) Jubel-Ouverture..... C. M. v. WEBER.
  - 8) „EwigDain!” Gavotte..... H. WEISS.
  - 9) Fantaisie: „Der Bettelstudent”..... C. MILLÖCKER.

Militaire Sociëteit Concordia.

Uitvoering der stafmuziek
op Woensdag, 22 September 1886,
in den vooravond.

1. Marsch a. d. Operette: „Das Spitzentuch der Königin”..... JOH. STRAUSS.
2. Ouverture: „Leichte Cavalerie”..... F. v. SUPÉ.
3. „Schneeglöckchen” Walzer..... JOH. STRAUSS.
4. Duo: „Die lustigen Weiber von Windsor”..... O. NICOLAI.
5. Fantaisie: „Madame Favart”..... J. OFFENBACH.

Telegrammen van Reuter.

LONDEN 20 September. De Bulgaarsche Volksvertegenwoordiging heeft een wetsontwerp aangenomen tot het doen van een gerechtelijk onderzoek naar de wegvoering van Prins Alexander.

Rusland verzet zich daartegen.

Stoomvaart Telegrammen.

Het Ned. ss. *Semarang* is gisteren van Suez herwaarts vertrokken.

Scheepsberichten.

Opgave van aangekomen schepen

- Eng. st. Normanby, gez. Sorensen van Singapore.
N. I. bark Fathool rachman gez. Seeh Mohamad djas van Sumbawa.
Ned. st. Conrad, gez. Adriani van Samarang.
Ned. bark. Lotos, gez. Wielinga van Samarang.
„ st. G. G. Mijer, gez. Berghuis van Woortman van Atjeh, Padang, Benkoelen.

Opgave van vertrokken schepen.

- Eng. bark. Cape Wrath, gez. Doughty naar Kanaal v. o.
Ned. „ Marie en Julie, gez. Esmen van Middelburg.
Zweed. bark Jupiter, gez. Johanssen naar Soerabaija.
N. I. Schoener Hoat Sing, gez. Lim Kwan Han naar Pecalongan.

Aangekomen Passagiers.

per s.s. Compta van Deli — Singapore en Riouw. de heeren Keulemans — Schaap — Louis Bessie — Majjr. — E. P. King — J. G. King — Voostoeve en 2 kinderen — Boers met echtgenoot en 3 kinderen — mevrouw v. d. Veen en 4 kinderen.

per ss. *Conrad* van Samarang de heeren Stuers, Pieragnoli, mevr. van der Lof, van Suchteleu, echtg. en 4 kind., Palm, echtg., 4 kind. en bel., Courier dit Dubicart, Kraft van Ermel, Toorop, echtg. en kind., André, en de Bruijn.

per ss. *G. Mijer* van Atjeh, Padang enz., de heeren Meier, Remders de Kruiff, Leisse, de Groot, Reinman, Poosen, Bockom Maas, Geuzken.

Passagiers

op morgen vertrekkende per ss. *Conrad*, naar Nederland de heeren W. H. Toorop, echtg. en kind, E. W. van Suchteleu, echtg. en 4 kind. E. B. Masthoff, echtg. en 5 kind. J. H.

van der Veen, echtg. en 4 kind., A. S. J. van der Lof geb. Vincent, J. W. A. de Bruine geb. Canter Visscher, Jhr. E. P. E. de Stuers en zontje, Jongheer J. G. C. Hooghwinkel, G. A. C. O. Kraft van Ermel, E. Bosch, echtg. en kind., J. C. Bruijn, G. Pieragnoli en A. F. André.

Benoemingen, enz.

CIVIEL DEPARTEMENT.

BENOEMD: Tot Secretaris van de Algemeene Rekenkamer, de President van de Wees- en Boedelkamer te Padang (Sumatra's Westkust), L. A. Martens.

BESTUUR OVER VREEMDE OOSTERLINGEN:

BENOEMD: Tot Luitenant der Chineezers te Kendal, afdeling van dien naam, residentie Semarang, Ko Soen Sing, handelaar aldaar.

ADVERTENTIËN

Overleden te *Hamburg*, Mevrouw W. F. MÜNDT geb. SCHIFFNER in den ouderdom van 72 jaren.

G. MÜNDT.

J. C. MÜNDT, geb. VAN MOTMAN.
PARAKANSALAK, 15 September 1886. 1946

Op den 17en September jl. overleed te *Buitenzorg*, PETRONELLA KEHRER, geliefde Echtgenoot van P. A. VAN DER MADE
BATAVIA, 20 Sept. 1886. 1958

Toko - vendutie

op VRIJDAG 24 SEPTEMBER 1886,
voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & Co.

van diverse 1932

Negotie - Goederen.

op onze Toko Vendutie

van VRIJDAG 24 dezer zullen wij verkoopen:

S.S. 16 BALEN KOFFIJ.

S. 2 id. id.

S.S. 12 id. id.

A.H. 44 BALEN PEPER.

H. 75 id. id.

Z: Merk Eenige BALEN PEPER.

Benevens:

Een GROOTE PARTIJ PUIKE PROVISIËN in VATEN en BLIKKEN, alles beschadigd gelost ex „ZUID HOLLAND.”
1977 JOHN PRYCE & Co.

Verkoop van Kina-Zaden.

De Directeur der Gouvernements KINA-ONDERNEMING maakt bekend, dat

den 5en October 1886,

ten overstaan van den vendumeester te Bandoeng, in het openbaar zullen worden verkocht:

a. Eene partij ZADEN, afkomstig van het ENTEN- en STEKKEN PLANTSOEN (te Tirtasari, waaronder een gedeelte gewonnen van ENTEN der onderzochte moederboomen No. 23, 73, 89 en 94, in pakjes van circa 20 gram.

b. Eene partij SUCCIRUBRA-ZADEN, in pakjes van 50 gram.

c. Eene partij ZADEN, gewonnen van hybriden van SUCCIRUBRA en LEGERIANA, in pakjes van 50 gram.

De Directeur der Gouvernements Kina-Onderneming,
VAN ROMUNDE.

BANDOENG, 20 September 1886.

Photographisch Atelier

HERRMANN & Co., Rijswijk.

Photographie instantanée.

Opname volgens de nieuwste methode.
PORTRETTE tot op levensgrootte. Specialiteit in vergrootingen.

Concurrerende prijzen. 1960

GEO. WEHRY & Co.,

Batavia, Cheribon en Soerabaija.

EENIGE IMPORTATEURS VAN

COGNAC

GOUD ETIQUETTE

merk: LARRONDE FRÈRES, BORDEAUX,

vroeger door de firma DÜMMLER & Co. aangevoerd. En detail verkrijgbaar bij alle vornaam Tokohouders. 1654

VAN VLEUTEN & COX,

zullen op Zaterdag 25 September 1886,

verkoopen:

in de Paardenloods naast het Paleis van Justitie
Enige fraaie Europeesche Koeijen

pas aangebracht.

Melkgevende en zwaar bezette. 1975

ATTENTIE.

In de beendermeel fabriek te *Pising Batoe*.

Wederom voorhanden FIJN BEENDERMEEL 1e qual. voor 6 gld. de picol, uiterst geschikt voor den aanplant van bloemen en heesters.

Benevens verkrijgbaar:

1e qualiteit BRANDHOUT

per toembak f 15 en per pedattie f 3.75. 1769

Goedkoope
PIANO MUZIEK
verkrijgbaar bij:
A. HERMANN,
Boekbinderij, Senen.
1796

DRONKERS & Co.

Voorhanden:

ONDINAS.

Ter onderscheiding welke door anderen verkocht worden zijn de kistjes van onze handteekening voorzien. 1186

DRONKERS & Co.
SIGAREN
(169) Ook bij W. R. BRUINING, Rijswijk.

DRONKERS & Co.

Heerlijk 1185

Amersfoortsch - Beijersch BIER.

Geweer Handel „Saint Hubert.”

H. G. L. BROEKHOFF
NOORDWIJK — BATAVIA.

Steeds voorzien van

GEWEEREN — ENKEL- en DUBBELLOOPS;
REVOLVERS; FLOBERT BUKSEN
en alle mogelijke (155)

Jagt Artikelen.

Heden avond:

Mooie versche Aardbeien,
f 1.25 per mandje.

1336 bij G. W. VERSTEEG.

Large Game Shooting

THIBET AND NORTHERN INDIA

bij Colonel Alexander A. Kinloch,

Illustrated with 100 fullpaged plates.

(116) G. KOLFF & Co.

FABERS
ROODE POTLOODEN.
BLAUWE POTLOODEN.
ROOD-BLAUWE POTLOODEN.
ZWARTE POTL. No. 1, 2 en 3.
GUMTABLETTEN à double usage.
776 G. KOLFF & Co. Batavia.

Nieuwe Pensoorten.

MORR. HAND CUT QUILL NIBS
GILLOTT'S 382
YE OLD COURT HAND — WITH **PEN**
RESERVOIR
589 Ontvangen door G. KOLFF & Co.

FRANSCHEN GENERAALS UIT DEN TEGEN-
WOORDIGEN TIJD.

(Bewerkt voor het Bat. Nieuwsblad.)

Sedert den dood van Gambetta heeft geen persoonlijkheid zoozeer de aandacht van het Fransche volk op zich gevestigd dan de tegenwoordige Minister van Oorlog, de Divisie-Generaal Boulanger.

Georges Ernest Jean Marie Boulanger werd den 29en April 1837, te Rennes, geboren, trad den 15en Januari 1855 in dienst, werd den 1en October 1859 tot *sous-lieutenant* (gelijk aan rang met onze 2e luitenant) benoemd, en na alle rangen doorlopen te hebben, den 18en Februari 1884 tot Divisie-Generaal bevorderd. In Algiers, Italië, Cochinchina en gedurende den jongsten Fransch-Duitschen oorlog heeft Boulanger zich steeds zeer dapper gedragen en dat hij zijn eigen persoon, evenmin als die zijner soldaten gespaard heeft, bewijzen de vier roemrijke wonden, die hij in verschillende oorlogen heeft gekregen.

Tijdens de feesten der honderdjarige onafhankelijkheid van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika werd de Brigade-Generaal Boulanger door zijn regering aan het hoofd geplaatst der militaire zending, die Frankrijk daarbij aan gene zijde des Oceaans vertegenwoordigen zou en wist hij zich door zijn hoffelijkheid, zijn tact en zijn gentleman-manieren aldaar zeer gezien te maken.

Kort na zijn terugkeer uit Amerika werd Boulanger benoemd tot directeur der infanterie aan het ministerie van oorlog, een zeer belangrijke betrekking. In den tijd van nog geen twee jaren bracht hij vele en goede verbeteringen tot stand, hij reorganiseerde de onderofficiers, aspirant-officiers school van Saint Maixent, schiepscholen voor troepenkinderen, en droeg bovenal bij tot de uitbreiding van de militaire school van la Flèche. Na zijn benoeming tot Divisie-Generaal werd hem het bevel opgedragen over de bezettingsdivisie van Tunis, doch tengevolge van oneenigheden met het civiel bestuur werd hij in den zomer van 1885 naar Parijs teruggeroepen.

Den 9en Januari 1886 nam hij de portefeuille van Oorlog in het Kabinet-Freycinet aan en toonde in deze hooge betrekking zijn groote werkzaamheid. Zijn ontwerp tot reorganisatie van het leger, vooral wat het kader betreft, wordt, in hoofdzaak, door mannen van het vak zeer geroemd en ofschoon hij zich in sommige zaken, zooals zijn bevel tot het dragen van een baard en zijn voorgenomen verandering in het uniform der gendarmerie, van een klein-geestige zijde heeft doen kennen, heeft het goede, dat hij tot nu toe tot stand bracht, verreweg de bovennaad behouden.

Een zijner stichtingen, waardoor hij het meerendeel der officieren van alle rangen ten eerste aan zich heeft verplicht, is de „*Cercle National des Armées de terre et de mer*”, die den 10en Juli j. l. door den Generaal Boulanger en den Admiraal Aube, Minister van Marine, officieel geopend is, en waarvan elk officier in actieven dienst lid kan worden, tegen een contributie van 25 francs per jaar. Het gebouw van dezen Cercle, in de wandeling naar zijn stichter de „*Boulangerie*” genaamd, is gelegen in het middelpunt van Parijs, op den hoek der Avenue de l'Opera en der rue de la Paix, op weinige passen afstands van de groote boulevards, de Opera en het Palais-Royal.

Ofschoon alle eigenschappen bezittende van goed soldaat, tot de jongste generaals van het Fransche leger behoorende en dus nog een schitterende toekomst in het verschiep hebbende, heeft de Generaal Boulanger een paar gebreken, die hem reeds leelijke parten gespeeld hebben en hem in 't vervolg nog veel kwaad kunnen doen; wij bedoelen zijn voor niets terugdeinzende heerschzucht, zijn groote liefde voor populariteit en zijn politieke wispelturigheid. Zijn gedrag tegenover den Hertog van Aumale wordt dan ook door alle weldenkende Franschen, onverschillig van welke politieke opinie, ten eerste gelaakt. Zooals men weet, bevat de wet op de uitzetting der Prinsen van vorstehuizen, die vroeger over Frankrijk geregeerd hebben, een artikel, waarbij bepaald werd, dat geen der Prinsen eenig openbaar civiel of militair ambt mocht bekleeden.

Dientengevolge gaf de Minister den hertog van Aumale en den prins Joachim Murat kennis, dat zij van de rol van het leger geschrapt waren. Tegenover laatstgenoemde werd dit den Minister niet zoozeer kwalijk genomen, doch men maakte er hem een verwijt van, dat hij er zich toe geleend had, om den generaal Henri van Orleans te schrappen.

Ziehier om welke redenen. Kolonel van het 133e infanterie regiment zijnde, heeft Boulanger onder den hertog d'Aumale, toenmaals commandant van het 7e legerkorps, gediend en uit een onlangs openbaar gemaakte correspondentie blijkt, dat kolonel Boulanger destijds niet zóó republikeinsch gezind was als hij nu wel voorgeeft te zijn, en dat hij zich niet ontzien heeft de voorspraak en

bescherming van zijn chef interroepen om den generaalsrang te verkrijgen. Vier dagen na zijn bevordering tot brigadegeneraal, den 8en Mei 1886, dankte Boulanger den hertog van Aumale voor zijn steun en gaf hem de verzekering, dat „*béni sera le jour, où je serai de nouveau appelé à servir sous vos ordres*.” Algemeen keurt men af, dat de Minister van Oorlog zich niet tijdig herinnerd heeft, welke brieven de kolonel en brigadegeneraal Boulanger aan den generaal H. d'Orleans geschreven heeft, en dat hij het voorbeeld niet heeft gevolgd van een zijner voorgangers, den zeer republikeinsch gezinden Minister van Oorlog Billot, die in 1882 liever zijn portefeuille neerlegde, dan een besluit te teekenen, waarbij de Prinsen van Orleans uit hun rang in het leger verwijderd werden.

Wat de zaak voor den Minister nog verergert, is, dat hij eerst ontkend heeft, ooit dergelijke brieven geschreven te hebben, doch later, nadat de „*Figaro*” fac-similé van zijn correspondentie had gepubliceerd, op zijn ontkenning is teruggekomen, en openlijk verklaard heeft, dat die brieven wél van zijn hand waren. De verontwaardiging der geheele Fransche pers, met uitzondering van de „*Justice*”, het orgaan van den heer Clémenceau, een neef en den politieken beschermer van den Generaal Boulanger, over de houding van den Minister, die zichzelf in een paar dagen tijds tweemaal heeft tegengesproken, is dan ook groot, en allen dringen erop aan dat hij zijn ontslag zal nemen, daar, volgens hun meening, het hoofd van het geheele leger het voorbeeld moet geven van loyaliteit en altijd rond voor de waarheid moet uitkomen. Verwonderen zou het ons niet, wanneer de generaal Boulanger, op het oogenblik dat wij dit schrijven, zijn portefeuille reeds had neergelegd, en dat de bestemmingen van het Fransche leger thans in handen waren van een ander goed krijgsman, zooals Frankrijk er gelukkig nog velen bezit.

Daar het wellicht voor onze lezers interessant kan zijn iets naders te vernemen omtrent de meest bekende generaals van het Fransche leger, sedert zijn reorganisatie in 1873, laten wij hier een korte levensbeschrijving van de voornaamsten volgen.

(Wordt vervolgd.)

DE GOEDE WAPENEN.

(Vertaald voor het Bat. Nieuwsblad.)

Mgr. Antonio, Bisschop van Sinigaglia, keerde van Ancona terug, waar hem de inwijding van een kapel geroepen had.

Alleen gezeten achter in zijn zware kalès, waarvan de kap, die van achter half opgezet was, zijn hoofd tegen de stralen van een warmen Aprilzon beschutte, liet de prelaat zijn blik ver, zeer ver over de blauwe wateren der Adriatische zee rondwalen, toen eensklaps het rijktuig ophield.

— Wat gebeurt er, Pippo! wat is er? vroeg de bisschop zich van zijn gemakkelijke houding opheffende.

De koetsier keerde zich op zijn bok om, en antwoordde, doodsbleek, en met bevende stem.

— Er is, Monsignor! dat wij verloren zijn!

— Verloren? Wordt ge dol, Pippo?

— Zie zelf, Monsignor! de roovers staan daar!

De bisschop ging overeind staan en zijn hoofd tusschen den koetsier en den voetknecht, die waren blijven zitten, doorstekende, zag hij naar alle kanten rond.

Pippo had gelijk. Op vijftig passen afstands op den weg stonden drie mannen, die uit een boschje te voorschijn waren gekomen, met een musket in de hand.

— Draai om en in vollen draf! zeide de prelaat zonder zijn koelbloedigheid te verliezen.

Pippo gaf een ruk aan de teugels, het rijktuig draaide op eens om, en hij was op het punt om de zweep over de paarden te leggen, toen hij eensklaps de leidsels liet hangen, uitroepende:

— Onnoodig, Monsignor! wij zijn omsingeld!

Inderdaad, dertig pas achterwaarts waren drie andere mannen als uit een rots te voorschijn gekomen en begaven zich, met hun musket in de bandelier, kalm naar het rijktuig, dat dwars over den weg stil was blijven staan. De bisschop was weder gaan zitten en zag hen naderen.

Toen zij op drie passen van het rijktuig gekomen waren, ontblootte een hunner het hoofd en zeide op zeer eerbiedigen toon:

— Monsignor gelieve de vrijheid te verontschuldigen, die ik neem, door mijn reis af te breken. Maar ik zou U moeielijk in uw bisschoppelijk paleis hebben kunnen bezoeken, en daar ik u om een gunst te verzoeken heb, heb ik gebruik moeten maken van de gelegenheid, die zich voordeed.

— Een gunst? vroeg de prelaat, en welke dan?

— De zeer groote eer om door U, Monsignor, getrouwd te worden.

— Getrouwd?

— Helaas ja! Monsignor. Zooals gij mij voor U ziet ben ik een goed Christen, die zeer bedroefd is, tegen de regelen der welvoegelijkheid en der bevelen van de Kerk in, met een vrouw samen te leven. Monsignor heeft te veel met de zedelijkheid op om mij het middel te weigeren om mijn misslag te herstellen, door den band te zegenen, dien ik ten aanzien des hemels heb vastgeknoopt, zonder echter in de gelegenheid geweest te zijn den goeden God bij

het huwelijk uitte noodigen. U zult hiertoe des te gereeder overgaan, daar onze band belooft weldra vruchtbaar te zullen zijn en gij niet zoudt willen, dat er in uw kerspel twee Uwer schapen het levenslicht aan een jongen heiden zouden schenken.

— Als het anders niet is, zeide de bisschop glimlachend, waar is uw vrouw?

Daarboven, Monsignor, heelemaal daarboven, antwoordde de roover met zijn vinger naar den top van een steilen heuvel wijzende.

Heelemaal daarboven? Maar daar zal mijn rijktuig mij nooit kunnen brengen!

— Daarom wilde ik Monsignor ook nederig verzoeken, zijn rijktuig alleen naar de stad te laten terugkeeren.

— En mijn bedienden?

— Uw bedienden natuurlijk ook.

De prelaat glimlachte niet meer.

— Waarom zeg je mij dan niet dadelijk, dat je mij oplicht?

— Omdat zulks niet juist zou zijn. Ik licht U niet op, Monsignor, ik bied U slechts mijn gastvrijheid aan.

— En wat zal die mij kosten?

— Och, ik had gedacht dat tien duizend kronen geen buitensporig hooge som zou zijn en dat voor zulk een luttel bedrag de goede stad Sinigaglia niet te lang beroefd zou willen blijven van een bisschop, die door alle vrome zielen terecht zeer geacht wordt.

— Tien duizend kronen! Nooit had ik kunnen denken, dat ik zooveel waard was!

— Zuivere Christelijke ootmoed, Monsignor! Zoo waar ik Gaëtano heet, gij zijt minstens het dubbele waard.

— Eerlijke Gaëtano, je vleit me. Maar zou je je niet met mijn zegen kunnen vergenoegen?

— Voor mijn vrouw en voor mij zou dat genoeg zijn, maar Violetta heeft beloofd mij een dochtertje te schenken en daarom moet ik ook aan den bruidschat van dat kind denken. Overigens hebben wij daarboven een prachtig uitzicht, Monsignor! en alleen het gezicht op de zee is Uw geld waard.

— Komaan! besloot de bisschop, terwijl hij opstond, je voert argumenten aan, waartegen ik niets kan inbrengen. Pippo! je weet, wat je vragen moet? En zich snel naar den koetsier overbuigende, fluissterde hij hem in: „Een flinke compagnie karabiniers!” Zich vervolgens tot den rooverhoofdman wendende, zeide hij glimlachend: „Welnu; gastheer! als het U gelegen komt, mij te helpen uitstijgen!”

Gaëtano opende het portier en zijn rechterhand den bisschop toestekende, sloeg hij met zijn linkerhand zeer vroom een kruis.

Toen er drie dagen verlopen waren sedert Mgr. Antonio op den berg gekomen was, begon hij zich te vervelen. Den eersten dag heeft hij eenige afleiding gehad; Gaëtano en Violetta hebben uit zijn handen de huwelijkszegen ontvangen en hij heeft in de open lucht de mis bediend. Op de rots, die tot altaar diende, had Gaëtano de kiesche attentie gehad een prachtig, geheel met goud geborduurd laken uittespreiden, dat hij een maand te voren in een naburige dorpskerk gestolen had. Twee zilveren kandelaars en een gouden hostiekastje, zonder toestemming des eigenaars geleend uit de kapel van een villa in den omtrek, voltooiden de decoratie, en om hem bij het bedienen van de mis bijtestaan had Mgr. Antonio een even kostbaren als onverwachten helper gevonden in den persoon van een vroegeren vicaris, die nu juist niet als voorbeeld van een priester kon aangehaald worden.

Den tweeden dag had de prelaat het genoegen kennis te maken met het tweede gedeelte der bende, dat een paar dagen vroeger op expeditie was uitgegaan, en nu terugkeerde met de lading eener diligence, die men in het bosch geplunderd had. Want meester Gaëtano was geen gemeene dief, maar een wezenlijk hoofdman met twintig man onder zijn bevelen. Toen zij bij zijn spelonk aangekomen waren, had de bisschop behalve de vijf man, die hem van af de plaats, waar hij het rijktuig verlaten had, begeleidde, er vijf anderen aangetroffen, die de wacht hielden bij Violetta. Vijf en vijf zijn tien, en tweemaal tien maakt twintig, en terwijl Monsignor deze optelling bij zichzelf maakte, kon hij niet nalaten even een leelijk gezicht te trekken, want als Pippo slechts gerekend had op de zes roovers, die hij gezien had, dan liep zijn bevrijding groot gevaar.

Daarom dus gevoelde Monsignor tegen den avond van den derden dag niet alleen verveling, maar ook ongerustheid.

Tegen twaalf uur was Gaëtano met drie kwart zijner manschappen vertrokken om naar het rendez-vous te gaan door hem aan Pippo aangewezen. Als een man van voorzorg had hij een verandering gebracht in de verblijfplaats van zijn gast en een uur na zijn vertrek was de bisschop, in gezelschap van Violetta, en door zijn vijf lijfwachten begeleid, naar een anderen heuveltop gevoerd.

Wat heeft er toch wel daar ginder in de vlakke kunnen gebeuren? dacht de bisschop, toen het vijf uur werd en Gaëtano nog niet teruggekeerd was. Een ding stelde Mgr. Antonio eenigszins gerust: hij had zeer scherp geluisterd, doch geen geluid van geweerschoten gehoord. Zou Pippo dan het geld gebracht hebben?

Toen de zon op het punt stond onder te gaan verschenen Gaëtano en zijn manschappen.

— Monsignor, zeide hij tot den bisschop, uw

knecht is een domme kerel. Hij heeft getracht het overeengekomen losgeld met lood, in plaats van met zilver te betalen, doch daar ik bij dien ruil te veel verliezen zou, heb ik hem niet aangegomen.

— En wat hebt ge dan gedaan?

— Wel, ik heb hem en zijn twaalf karabiniers naar de stad teruggestuurd. Die ezels zijn in mijn strikken gevallen en er bleef hun niets overig dan hun wapenen overtegeven; ziet hier, twaalf goede karabinen, die meer waard zijn dan al onze musketten en die wij bij het eerste gevecht eens beproeven zullen.

— En wanneer is dat?

— Over twee dagen, indien uw Pippo de orders, die men hem geeft, niet behoorlijk ten uitvoer brengt.

Den ochtend van den tweeden dag sliep de gevangen bisschop den slaap des rechtvaardigen, toen zijn gastheer hem wakker maakte.

„Monsignor, zeide Gaetano, wij gaan vertrekken om het beloofde losgeld te halen, doch eerst heb ik U een verzoek te doen.”

— En dat is?

— Zegent onze wapenen.

— Wat, ik uw wapenen zegenen? Waar denkt ge aan!

— Neem mij niet kwalijk, Monsignor, dat ik daarop aandrang; maar wij zullen niet vertrekken, voordat gij ons dezen dienst bewezen hebt, en als wij niet vertrekken, wie zal dan Uw losgeld in ontvangst nemen?

Dit argument was onwêrlegbaar, en de bisschop moest zich gewonnen verklaren. Op de in een bundel vereenigde karabinen maakte hij een groot teeken des kruizes, en sprak.

— Goede wapenen, ik zegen U! Gaat en beschermt uw meesters!

En de bandieten, met hun hoofdman voorop, klommen den heuvel af.

Drie uren later, terwijl hij aan den voet van een rots in geboden verdiept lag, keerde de bisschop zich om op het hooren van voetschappen. Gaetano stond voor hem tusschen twee karabiniers, die hem stevig bij de schouders vasthielden.

— Wat, alleen? vroeg de prelaat.

— De anderen zijn dood of gevangen genomen, antwoordde een der karabiniers.

— Is 't mogelijk?

— Ach, Monsignor! sprak Gaetano op verwijtenden toon, de goede God hoort niet naar U!

— Zou je denken?

— Daar ben ik zeker van. Zouden wij anders verslagen hebben kunnen worden met wapenen, die door U gezegend waren?

De bisschop glimlachte, en zeide:

— Al wat God doet, mijn zoon, is wel gedaan. Aan wie hadt gij die karabinen ontnomen?

— Wel, aan de karabiniers!

— Welnu, dan hebben zij gedaan, wat ik hun gezegd had:

Zij hebben hun meesters beschermd... Zie je wel, Gaetano, dat de goede God naar mij hoort!

„En, voegde de bisschop er op barmhartigen toon bij:

— Wees gerust, als de menschen je naar Hem toezenden, zal ik ook nog een goed woordje voor je doen.

GENEESKUNDIGE DIENST IN NED.-INDIË.

Van de belangrijke onderwerpen, door de Tweede Kamer behandeld in de reeks vergaderingen, aan de zoogenaamde Adresdebatten gewijd, heeft wellicht het meest de aandacht getrokken hetgeen door verschillende Afgevaardigden, zoo mede door den Minister van Koloniën gezegd is over den gezondheids-toestand der troepen in Indië.

Dat is niet te verwonderen. Het Nederlandsche volk en zijn vertegenwoordigers hebben een warm hart voor het leger, al uit zich dit gevoel niet ieder oogenblik in hoogdravende lofredenen. De kloeke mannen, die onder den tropischen hemel de eer onzer vlag handhaven, die voor de onschendbaarheid van ons koloniaal bezit het leven wagen onder vaak zeer moeilijke omstandigheden, hebben onze volle sympathie.

Met dat gevoel wenschen we, dat de Regeering rekening houde. Voor den Indischen krijgsmannet vragen we, neen — eischen we met nadruk, een goede behandeling, een behoorlijke verpleging, die hem kracht geeft tot trouwe plichtsvervulling. En als wij hooren dat aan een of ander iets ontbreekt, dan zijn we niet aanstonds gereed om de klacht te schuiven op de rekening van den „bekenden Indischen moppergeest.”

Het kan ons dus niet onverschillig laten, dat het Indische leger wordt geteisterd door een vreeselijke, in haar aard en oorsprong nog weinig bekende ziekte, de beri-beri. Wat we daarvan uit couranten-berichten en particuliere brieven, en nu weder uit de discussien in de Tweede Kamer vernamen, vervult ons met schrik, en doet ons met verlangen uitzien naar Regeerings-maatregelen om de epidemie te bestrijden en haar verwoestingen zooveel mogelijk te beperken.

Het aantal personen, die door de beri-beri worden gedood, is betrekkelijk gering, maar des te grooter het cijfer van hen, die voorgoed ongeschikt worden voor den militairen dienst. Vaak is een levenslange verminking de einduitslag van de worsteling tusschen de ziekte en haar slachtoffer. Wat er dan gebeuren moet, is duidelijk. De inlandsche soldaat gaat naar

zijn kampoeng terug, waar hij voortaan afhankelijk wordt van de hulp zijner aanverwanten en dessagenooten; de Europeaan wordt, met een klein pensioen, uit den dienst ontslagen. Inmiddels wordt het leger voortdurend gedund; de valide personen moeten steeds zwaarder dienst doen, hetgeen hun voorbeschiktheid voor de ziekte niet weinig schijnt te verhoogen.

Twintig jaren is het ruim geleden, sedert de ziekte zich het eerst in het Indische leger vertoonde; in de laatste twee jaren vooral is haar uitbreiding zoo onrustwekkend geworden. Men beweert dat nagenoeg de helft onzer troepen op Sumatra eraan lijdende is.

En tot voor enkele maanden is er weinig, is er zoo goed als niets gedaan om, door nauwgezette waarneming der verschijnselen en door wetenschappelijke contrôleering van die waarnemingen, den aard der ziekte te leeren kennen. Ja, het heeft niet ontbroken aan meeningen van leeken, zoo het heette op hun „ondervinding” gegrond; ieder weet echter hoe weinig waarde aan dergelijke adviezen is te hechten.

Thans lezen wij in de Indische bladen, dat een jong arts, bijgestaan door een assistent, — beiden officieren van gezondheid, — te Padang werkzaam is gesteld om de beri-beri te bestudeeren. Ofschoon hij van hulpmiddelen slecht is voorzien, hoopt men toch dat ook daarin spoedig verbetering zal worden gebracht.

Een stap in de goede richting, voorzeker, maar dan toch een hoogst bescheiden stap. Tegenover het dreigend gevaar dat ons Indisch leger totaal zal worden gedesorgeriseerd, ware een krachtiger optreden zeker niet ongemotiveerd.

Vooreerst zouden wij wenschen, dat het wetenschappelijk onderzoek, hetwelk veel tijd en moeite kost en natuurlijk over een groot aantal patiënten moet loopen, — waaraan helaas geen gebrek is in 't hospitaal te Padang! — aan een grooter aantal geneeskundigen werd opgedragen, van wie men weet dat zij, evenals de thans aangewezen artsen, fink op de hoogte zijn van bacteriologische waarnemingen. De uitzending van een zoodanige commissie, aan welker hoofd een erkende specialiteit moet staan, behoort met den meesten spoed te geschieden; het is dringend noodig haar te voorzien van een volledige collectie instrumenten, terwijl het legerbestuur in Indië moest worden aangeschreven om aan de adviezen van haar voorzitter, wat betreft de voeding en verpleging der zieken, — zoo mogelijk ook aan haar wenschen in 't belang der legerversorgung in 't algemeen, — uitvoering geven.

Verder zou de commissie ook rapporten moeten inwinnen van de militaire artsen in de garnizoenen waar beri-berilijders werden behandeld, inzonderheid in Atjeh. De kennis toch der verschijnselen, — en deze kunnen alleen door het oog van den deskundige worden waargenomen en door zijn hand beschreven, — is onmisbaar om de oorzaak te vinden en de geneeswijze te bepalen.

Doch, — de militaire dokters zijn in Atjeh reeds zoodanig met werkzaamheden overladen, dat men hun waarlijk wel een eereplaats mag toekennen onder de arbeidzaamste en nuttigste leden der maatschappij. Sommige dier heeren bezijden bijna onder het gewicht hunner taak — en, zou men hun daarbij nog het schrijven van meer rapporten willen opdragen dan thans reeds van hen worden gevorderd?

Waarlijk niet! Doch wat wij wel vragen, is verdeling van den moeievollen arbeid over meerdere paren schouders. Het is onverantwoordelijk, dat de geneeskundige dienst in Indië, waarop thans zooveel aankomt, niet meerdere uitbreiding erlangt. Op Sumatra alleen zou een dubbel aantal officieren van gezondheid ternauwernood in den dienst kunnen voorzien; en wil men nu een stelselmatige behandeling en beredeneerde beschouwing van de beri-beri uitlokken, dan moet in elke standplaats van eenige beteekenis, waar zij haar verwoestingen aanricht, aan elken militairen arts minstens één collega worden toegevoegd.

(Leidsch Dagbl.)

DORREPAALSCHER BANK.

In een den 16 Aug. in „Eensgezindheid” te Amsterdam gehouden buitengewone vergadering van aandeelhouders in de „Dorrepaalsche Bank der Vorstlanden” waren 11,297 aandeelen, recht gevende op 371 stemmen, vertegenwoordigd.

De heer A. C. Wertheim presideerde de vergadering en zette uiteen, welke hooge belangen er op het spel staan wanneer de leening door de Bank uitgeschreven, op uiterlijk 20 Augustus a. s. niet wordt volteekend. Voorloopig viel over het al of niet deelnemen van het publiek nog weinig te zeggen, daar de meeste menschen eerst den laatsten dag beslissen.

De heer Wertheim wees erop, dat de middelen van de Bank uitgeput waren en dat het bedrijfskapitaal voor deze maand door de familie Dorrepaal was geformeerd.

In het door den heer Wertheim met den Minister van Koloniën gehouden gesprek, verklaarde de Minister zooveel mogelijk te zullen doen, om den ondergang der suiker-industrie, die zoo nauw met de Bank samenhangt, te voorkomen. Mag men dus op een betere toekomst hopen, eer de Bank de voordeelen daarvan kan ondervinden, zou ze reeds

gestorven zijn. Wanneer dus den 20en het gold er niet komt, zou het bestuur genoodzaakt zijn surséance van betaling aan te vragen. Spreker zette de beteekenis van dit woord uiteen.

De heer Wertheim drukte vooral op de beteekenis van het feit, dat zoowel voor Indië als voor Nederland een enorme slag zou zijn. Hij rekent dus vooral op de aandeelhouders, die het meeste belang erbij hebben. Zij hebben de voorkeur de prioriteits-obligatiën te nemen, waardoor zij hun belang het meest zullen dienen.

Aangenomen werd het plan, om door een combinatie van met de Dorrepaalsche Bank bevriende firma's, instellingen en personen de bank te herscheppen in een Cultuurmaatschappij „Dorrepaal” en het bestuur met de financiële regeling te belasten. Slechts één stem bleef buiten stemming.

Voorts werd met algemeene stemmen het bestuur machtiging verleend, om bij mislukken der uitgeschreven leening en financiële regeling, surséance van betaling aan te vragen.

Hierna werd de vergadering gesloten.

(Amst. Ct.)

THE GIRLS OF THE PERIOD.

(door een theeplanter van Ceylon).

They're all great and varied knowledge,
Picked up at a female college,

Of quadratics,
Hydrostatics,
And pneumatics,
Very vast.

They're stuffed with erudition
As you stuff a leather cuirion,

All the ologies
Of the colleges
And the knowledges
Of the part.

They have studied the old lexicons
Of Peruvians and Mexicans,

Their theology.
Antropology,
And geology
O'er and o'er.

They know all the forms and features
Of the pre-historic creatures,

Ichthyosaurus,
Plesiosaurus,
Megalosaurus
And many more.

They know all the mighty giants
And the master minds of science.

All the learning
That was turning
In the burning
Mind of man.

But they cannot prepare a dinner
For a gaunt and hungry sinner,

Or get up a decent supper
For a poor voracious man;
For they never were constructed
On the old domestic plan.

Uit de pers.

Uit Solo schrijft men aan *De Telefoon*:

Naar wij vernemen, zal een der koffielanden aan den voet van de Lawoe gelegen en onlangs door den huurder, den heer G. K. alhier, wegens achteruitgang, aan den apanagehouder, den Pangeran Harió Soerió di Ningrat, Luitenant-Kolonel titulair van het M. N. legioen, teruggegeven, niet meer verhuurd, maar de zaken met een paar Europeesche employés voor eigen risico verder voortgezet worden. — Wel een waagstuk in dezen benarden tijd!

Uit Modjokerto schrijft men aan het *Soer. Handelsblad*: Een brutale en welgeslaagde diefstal heeft hier plaats gehad ten nadeele van den heer J., die voor ongeveer f 3000 schade leed. Bedienden werden van den euveldaad verdacht.

Dat het geld niet altijd geluk aanbrengt, bewijst de Chinees Tan Ma Yao, die vroeger den eersten prijs uit de loterij trok en nu krankzinnig is geworden.

Beter gaat het den vertooner van de mechanische poppen van Tan Tjoen Gwan, die veel bekijks hebben, meer dan de toeren van Calabresini, die hier ook vertoeft.

Voor de pakhuizen van de firma Eaton & Co te Soerabaia zonk volgens het *Soer. Handelsblad* een prauw met 40 krandsuiker.

Uit Loemadjang schrijft men aan de *Locomotief*: De amfioen-pachter te Pesirihan, de paats waar het voorgestelde Chineesche kamp zou komen, is bestolen voor ongeveer f 2000.

Een goede hoeveelheid heulsap werd mede benaderd. De boeven hebben dus het nuttige met het aangename vereenigd.

Te Temoeh heeft een Javaan een rasgenoot den hals afgesneden. Cherchez la femme! zal ook hier wel den doorslag gegeven hebben.

In zijn eer getast. Een Afrikaan, als waker in dienst bij den kleermaker Smit, vond het volgens de *Locomotief* beneden zich om een zijner kinderen, dat nog voor het gedoopt was, stierf, op Bergota te begraven. Het zou en moest een plaatsje krijgen op het Europeesche kerkhof. De hoofdschout Bolderman, van 's mans hoofdigheid op de hoogte gebracht, riep den neger bij zich en hield hem zoolang aan de praat tot het lijk goed en wel op Bergota was bezorgd.

Suikerfabrieken, vooral die met Gouvernementscontract, schrijft de *Soer courant*, zijn tegenwoordig bij dozijnen te koop, en worden verkocht tegen prijzen met recht „te geef” te noemen.

Zoo o. a. dezer dagen Joso Wilangon (Kali Teloek) in Pasoeroean voor f 100, natuurlijk door den eerststen hypotheekhouder.

En zoo volgen er dagelijks nu, meer en meer, ook en vooral in Java's voormaals zoo rijken Oosthoek. Alles dank zij onzen voortreffelijken minister Sprenger van Eijk met zijn breede inzichten.

In de geschiedenis zal ook die naam leven — „le nom restera”, zegt Calabazès — maar verbonden met... ruïne!

Vlelend is dit niet voorzeker. Maar te deren schijnt het niet.

Uit Solo schrijft men aan *De Locomotief*:

Het is hier in de laatste dagen snik heet, de regen wil maar niet vallen. Vele gevallen van buikziekte hebben zich hier voorgedaan, laat ons hopen dat wij voor erger bewaard blijven.

— De ingenieur Slinkers zal hier zoolang vertoeven, tot het bandjirkanaal zal gereed zijn.

De *Soerabaia Courant* schrijft:

Chineezers in de binnenlanden, meer en meer zal men het ondervinden nu de toename van dezen kanker in den laatsten tijd zoo kolossaal is, zijn niet in het voordeel van den kleinen man.

't Is niet liberaal, dit begrip, dat weten we wel, maar hoe illiberaal dan ook, het is juist.

Over het algemeen — slechts weinige exceptiën zijn er en die gelden dan gewoonlijk nog slechts de arme Chineezers! — is men in ambtenaarskringen van een andere meening. Niet alleen dat men daar meestal afgaat op den schijn van welvaart en vertier dien elke Chineesche nederzetting ontegenzeggelijk mede brengt, en niet nagaat ten wiens koste die welvaart eigenlijk verkregen wordt; maar men redeneert dat elke Chinees die zich ergens neerzet, zonder mopperen belasting betaalt, en men weet nu eenmaal dat hooge belangstingscijfers, bij hen die de promotie in handen hebben, gelden voor een brevet van groote geschiktheid en bekwaamheid voor den binnenlandschen ambtenaar die ze weet te bereiken. Alzoo: leven de Chineezers!

Dat de in de desa gevestigde Chinees zeer willig is in het betalen zijner belasting, ook al is de aanslag te hoog, dit heeft een zeer rationeele redeneering van dien Chinees tot grondslag.

Eerstens is hij zeker van bij moeielijkheid dáárin, al heel spoedig het af te leggen in de gratie van het bestuur, en een wijs Chinees waakt daartegen boven alles, want hij weet te goed hoe dit tegen zijn belang zou wezen. Maar bovendien, waarom zou hij niet contant betalen? Hij weet immers te goed, dat hem duizend middelen ten dienste staan om dit directe geldelijke nadeel dubbel en dwars te verhalen op... den kleinen man, ten minste als hij maar zorgt, in de oogen van het bestuur een „persona grata” te vesten.

Noemen wij de vestiging van Chineezers in de binnenlanden een meer en meer voortwoekerenden kanker, een gruwel achten we het indien deze Mongoolsche broeders het tot toewan-toewan-tanah brengen. En daar zijn helaas in den laatsten tijd heel wat voorbeelden van, terwijl, eer we vele maanden verder zijn, er waarschijnlijk nog eenige tientallen meer zullen zijn te constateeren en te betreuren.

Iedereen weet, hoe de toestand van „zaken” hier in Indië daartoe noodwendig leiden moet. Nu de minister niet helpt, althans niet *tijdig* hielp, zal menige vroeger bloeiende onderneming waar door de crisis het *Europeesche* kapitaal in verloren ging, in *Chineesche* handen overgaan. Men moge dit betreuren, niemand kan het nu meer verhoeden. Europeesch kapitaal waagt zich hier niet meer: dáárvan hebben onze regeerders wel gezorgd.

Maar we willen in elk geval 't bestuur waar schuwen om, nu men dezen ongewenschten toestand niet wist te (of niet wilde??) voorkomen, althans een wakend oog in 't zeil te houden tegen directe benadeeling van omliggende nog Europeesche ondernemingen waartoe de huidige staat van zaken ook al leidt.

Ons is bijv. bekend een groot koffie- en tabaksperceel (erfpacht) dat onlangs voor een prikke in Chineesche handen viel, na tengevolge van een sterfgeval en daardoor noodzakelijke likwidatie ge-ruimen tijd verwaarloosd te zijn.

Thans wordt van daar uit op instigatie van het Chineesche personeel een geregelde jacht gemaakt op de vruchten der omliggende anderen toebehoorende tuinen; gretig wordt elk boontje aangenomen onder te vragen van waar het afkomstig is.

't Bestuur — welks groote plicht is veiligheid van persoon en bezit te verschaffen aan allen — laat natuurlijk Gods water over Gods akker loopen en in de wet vindt men evenmin bescherming!

Gemengde Berichten.

Een koopman heeft zijn naam op 50.000.000 tandenstokers laten stampelen.

Hij schijnt zijn naam in ieders mond te wenschen.

Een zekere vrouw Robinson, die onlangs te New-York in hechtenis genomen werd, als hebbende haar zoon vergiftigd, wordt nu verdacht van in de laatste vier jaren ongeveer 100 personen door vergif om het leven gebracht te hebben.

In de nabijheid van Utrecht heeft een predikant een staaltje geleverd van bijzondere getrouwheid. Be-doelde predikant heeft nl. in een kerkeradsvergadering doen besluiten om aan den hoofdonderwijzer (tevens voorlezer in de Hervormde kerk) een schrijven te zenden, en hem namens den kerkeraad der Hervormde gemeente deze twee zaken te gelasten:

1o. bij het voorlezen uit de H. Schrift bij de openbare godsdienstoefeningen niet meer te lezen: Heer, maar: Heere; en.

2o. bij genoemd voorlezen ingelijks niet meer te lezen: en maar ende.

Deze predikant is de vier-en-twintigjarige Feykes te Baambrugge, die nu twee en een half jaar dienst-tijd heeft.

Spekschieterij. Een boer had een zeis, die zoo scherp was, dat, toen hij eens bij helderen maneschijn aan een boom hing, haar schaduw een voorbijganger den voet in tweeën sneed.

Een Mijnheer was onlangs op een muziekpartijtje genoodigd. Bij het einde was de Mijnheer verdwenen, alleen zijn kleeren vond men op een stoel liggen. De verveling had den man verteed.

Bij een voorstelling van La Prophète te New-York brandde de elektrische zon zóó sterk, dat alle toeschouwers zomersproeten kregen.

Onlangs schrok een jongmensch zoo hevig, dat zelfs zijn schaduw op den muur verbleekte.

De grootste luiaard woont in New-founland en heet John Ingles; hij houdt er een neger op na, die in zijn plaats moet niezen en als John Ingles dronken is, begint de neger te zwaaien.

Een verijdeld jubilaem. Een schoenmaker K. hoort na het schoftuur de jongens, die bij hem in de leer zijn, aanhoudend hoerah schreeuwen.

— Wat gebeurt hier toch? vraagt hij.

— Meester, zegt er een, vandaag heb ik van u voor de honderste maal met den riem gehad en, nu vieren we het jubileum!

— O, wacht even, ik zal je dadelijk voor den honderd-en-eersten keer geven, dan komt er een eind aan die feestviering.

Vader: Jongen, weet je al dat de „Nieuwe Crediet-Vereeniging” op de flesch is? De heeren zijn er van door.

Zoon: Zoo! Dan heeft de Vereeniging zeker veel geld uitgeleend en verloren?

Vader: Integendeel.

Zoon: Wat blijft?

Vader: De Vereeniging heeft in 't geheel geen crediet gegeven, maar het integendeel genomen, waar zij 't maar krijgen kon.

Zoon: Dat is dan een heel nieuw systeem.

Vader: Daarom heette zij dan ook: de „Nieuw-crediet vereeniging.”

In een spoorweg-coupé zaten eens verscheidene heeren bij elkaar, naar 't scheen officieren in politiek en een koopman, die zich als zoodanig aan de heeren voorstelde. De officieren spraken over de beteekenis van het eerewoord. Plotseling vroeg er een aan den koopman of hij er ook een eerewoord op nahield.

— Natuurlijk, antwoordde deze, ik heb zelfs twee eerewoorden.

— Twee? Hoe is dat mogelijk?

— Heel eenvoudig. Het eene eerewoord is dat van mij zelf. Maar behalve dat heb 'k nu al sedert vijf jaren het eerewoord van een van de heeren van uw gezelschap in mijn brandkast liggen.

ADVERTENTIËN

DE ECHE ACKERMANN

Waterverw

in koekjes. Afzonderlijk en in doos.

590

G. KOLFF & Co.

HOTEL BODJONG

Samarang

aan den BODJONGSCHEN WEG

beleefd aanbevolen.

493

R. RUITENSCHILD.

De stoomtram stopt bij „HOTEL BODJONG.”

Bij G. KOLFF & Co.

Barholomew's Library Chart of the World.

(MERCATOR'S PROJECTION).

De beste en nieuwste Kantoorkaart. 533

REITZ & BOUSQUET, DE NED.-IND WETBOEKEN
geb. f 10.— fr. p. p. f 11.—

1596

G. KOLFF & Co.

Crediteuren der firma *Dummler & Co.* in liquidatie worden beleefd uitgenoodigd tot het bijwonen der algemeene vergadering, die gehouden zal worden op Dinsdag, 28 September 1886 des voormiddags ten 11 ure, in het bovenlokaal der Handelsvereeniging alhier.

De liquidateuren der firma Dummler & Co.,

A. Th. KRAUSE.

N. Mc. NELL.

BATAVIA,

21 September 1886.

Mr. J. R. VOÛTE.

1970

Wordt bekend gemaakt dat de passage over de houten LOOPBRUG over de Goenoeng Sarievier nabij het *Departement der Marine* aldaar, voor het doen van onderhouds-herstellingen op *Maandag den 27en September 1886* en volgende dagen tijdelijk zal worden afgesloten.

Namens den Eerstaanwezend Ingenieur,
De Ingenieur 1e kl.,
A. MIJER.

BATAVIA, 21 September 1886.

1973

Te huur:

2 HUIZEN,

in *Gang Petjenongan.*

1629

REIJNST & VINJU.

Te huur:

een met marmer

BEVLOERD HUIS

op *Tanah Abang.*

1905

FUCHS.

TE KOOP of TE HUUR:

HET HUIS,

toebehoorende aan enbewoond door,

Mevrouw de weduwe L. C. BOL

Bidara Tjina.

1910

Te koop:

ad. f 1500.— Contant

1220 van Een Erf

groot ongeveer twee BOUWS met daarop staand STEENEN OPSTAL — beneden Halte *Sawah Besaar*, weg *Sentiong.*

1941

G. KOLFF & Co.

Loge „De Ster in het Oosten.”

Mac.: Voordracht.

DONDERDAG, 23 SEPTEMBER 1886,

des avonds ten 8½ uur.

De Secretaris.

1957

G. H. VAN DOOREMAAL.

Planten- en Dierentuin.

DINSDAG, 21 SEPTEMBER 1886,

Stafmuziek.

's avonds 9 uur.

Namens de Directie:

E. S. DE JONG, *Secretaris-Thesaurier.*

NB. Vreemdelingen (niet-inwoners van Batavia en Meester-Cornelis), hebben toegang à f 2.— de persoon.

1951

Burger-Societeit „De Club.”

Bij Algemeene Vergadering dd. 19 dezer is besloten het 1e lid van artikel 35 van het reglement te doen vervallen.

Namens de Directie:

P. R. VETTER,

Secretaris.

1972

den anderen kant werd aangetoond dat het „gedachten lezen” geen „onzin” is, maar wel degelijk plaats vond door middel van het vrij sterke vasthouden van den pols en het nauwlettend bestudeeren van de spier- en bloedbewegingen, die zooals bekend is, in een gevoelig verband staan met onze gemoedsaandoeningen, terwijl daarbij tevens duidelijk werd, dat de gedachtenlezer slechts de macht had zich op een uiterst beperkt gebied te bewegen. Evenwel

HOUTSTAPELPLAATS „KALI ANAM,”

Beursplein — Batavia.

Verkrijgbaar :

DAKRIBBEN 7 × 5 c. M., per strekkende meter 25 cent.
 PANLATTEN 2 × 3 c. M., id. id. id. 6 id.
 BALKEN en PLANKEN in alle afmetingen.

Per „Lucy” verwacht de ondergeteekende op nieuw:

Een uitgezochte LADING HOUTWERKEN.

De Agent,

P. E. L. LORCK.

1524

De Gracieuse,
 Geïllustreerde Aglaja.
 Prijs per jaar franco per mail
f 10.50,
 bij **G. Kolff & Co.**
 te **Batavia.**

476

NIEUW Lyne's New-Guinea. 1885.
 Frank Hatton's North Borneo. 1885.
 Hornaday's Two Years in the Jungle. 1885.
 877 G. KOLFF & Co.

GELINEERD VELLIN SCHRIJFPAPIER
 f 4,50 per riem.
 1823 G. KOLFF & Co.

Velijn Schrijfpapier
 van f 2.50, f 4.—, f 5.50, f 7.— per riem.
Gelineerd Idem
 van f 4.50, f 7.50 per riem.
 (56) bij G. KOLFF & Co.

S TAM- EN WAPENBOEK
 van aanzienlijke Nederlandsche familiën met genealogische en heraldische aantekeningen door A. A. VORSTERMAN VAN OYEN, aflevering 1—15; per aflevering f 6.— Losse band voor deel I f 6.—; portefeuille f 2.90. HOLLANDSCHE PRIJS.
 1705 G. KOLFF & Co.

Vermomde en Naamlooze Schrijvers,
 opgespoord op het gebied der Nederlandsche en Vlaamsche LETTEREN. Tweede uitgaaf der „Bibliotheek van Anonijmen en Pseijdonijmen” door Mr. J. J. van Doorninck, Archivaris, 2 deelen f 15.—
 964 G. KOLFF & Co.

Nemesis Novelle
 van
 GERARD KELLER
 2dln. f 8.15.
 412 bij G. KOLFF & Co.

Messageries Maritimes.
 BELANGRIJKE PASSAGE VERMINDERING

De passage gelden naar Napels of Marseille inclusief wijn en andere dranken zijn thans:

Voor Gewone Passagiers, voor Gouvt. Passagiers.

1e klasse	f 740.—	f 670.—
2e	590.—	535.—
3e	295.—	265.—
Bedienden	145.—	145.—

Retourbiljetten tegen verminderden prijs.

10. Van Batavia naar Napels of Marseille en van daar terug naar Batavia mits de reis binnen den termijn van negen maanden afloopt, inclusief de duur van beide overtochten, tegen betaling van: f 1150. f 920. f 460.

20. Dezelfde reis met verlenging van den termijn tot een vol jaar. „ 1310. „ 1045. „ 523.
 De assurantie op goederen en bagage van Batavia tot Napels of Marseille bedraagt 1%.

Volgens speciaal arrangement met de Spoorweg Directie in de 1e klasse spoorvracht voor Fransche mailreizigers van Marseille naar Londen gereduceerd op £ 5.— voor volle personen en de helft voor kinderen beneden 7 jaren.

Van BATAVIA.		Van SINGAPORE.	
20 Sept.	per Godavery ± 23 Sept.	„ Natal.	
4 Oct.	„ „ 7 Oct.	„ Yang Tse.	
21 „	„ „ 24 „	„ Anadyr.	
4 Nov.	„ „ 7 Nov.	„ Djemnah.	

Nadere informatiën bij de Agenten der Internationale Crepiet- en Handels-Vereeniging „Rotterdam” te Semarang en Soerabaya en te Batavia bij:

den agent der Messageries Maritimes,
 W. SUERMONDT. Wnz.

193

STROOP VAN FOLLET

Geneest de zwaarste ziekten
 EN BEVORDERT DEN SLAAP BIJ
LEVERZIEKTEN | **BUIKZIEKTEN**
TANDPIJN | **RHUMATIEK**
ZIEKTEN DOOR WARMTE ONSTAAN

De Stroop van Follet doet spoedig slapen, zonder hoofdpijn bij het ontwaken, zooals bij het gebruik van Opium. Zij blijft steeds onveranderd, en vermeest nimmer de maag. (Professor BOUCHARDAT, Formule 1885.)

BIJ ELKE FLESCHE IS EENE GEBRUIKSAANWIJZING
 Men eische op het etiket de handtekening. *Follet*
 Te verkrijgen te Batavia bij: **RATHKAMP & Co.** 19, rue Jacob.

1144

LEVERZIEKTEN

Acht keeren van de tien, worden de zwaarste Leverziekten, Hoofdpijnen, Schele Hoofdpijn, enz. genezen door het gebruik van 3 a 4 TERPENTIJN CAPSULES van Dr CLERTAN.
 Men eische op het etiket nevenstaande handtekening. *Clertan*
 19, rue Jacob

MAAGZIEKTEN

ETHER CAPSULES van Dr CLERTAN, worden door de bekwaamste Geneesheeren van Parijs verstrekt in gevallen van Maagziekten, Buikaandoening, Zenuwpijnen, Hartziekten en Asthma.
 Men eische op het etiket nevenstaande handtekening. *Clertan*
 19, rue Jacob

KOORTSEN

De QUININE CAPSULES van Dr CLERTAN zijn gemakkelijk in te nemen zij bevatten de Sulfaat van Quinine. Alle koortsen worden in hunnen loop door deze capsules gestuit. Degenen die ze niet kunnen verdragen, wordt aanbevolen het gebruik der QUINIUM LABARRAQUE.
 Men eische op het etiket nevenstaande handtekening. *Clertan*
 19, rue Jacob

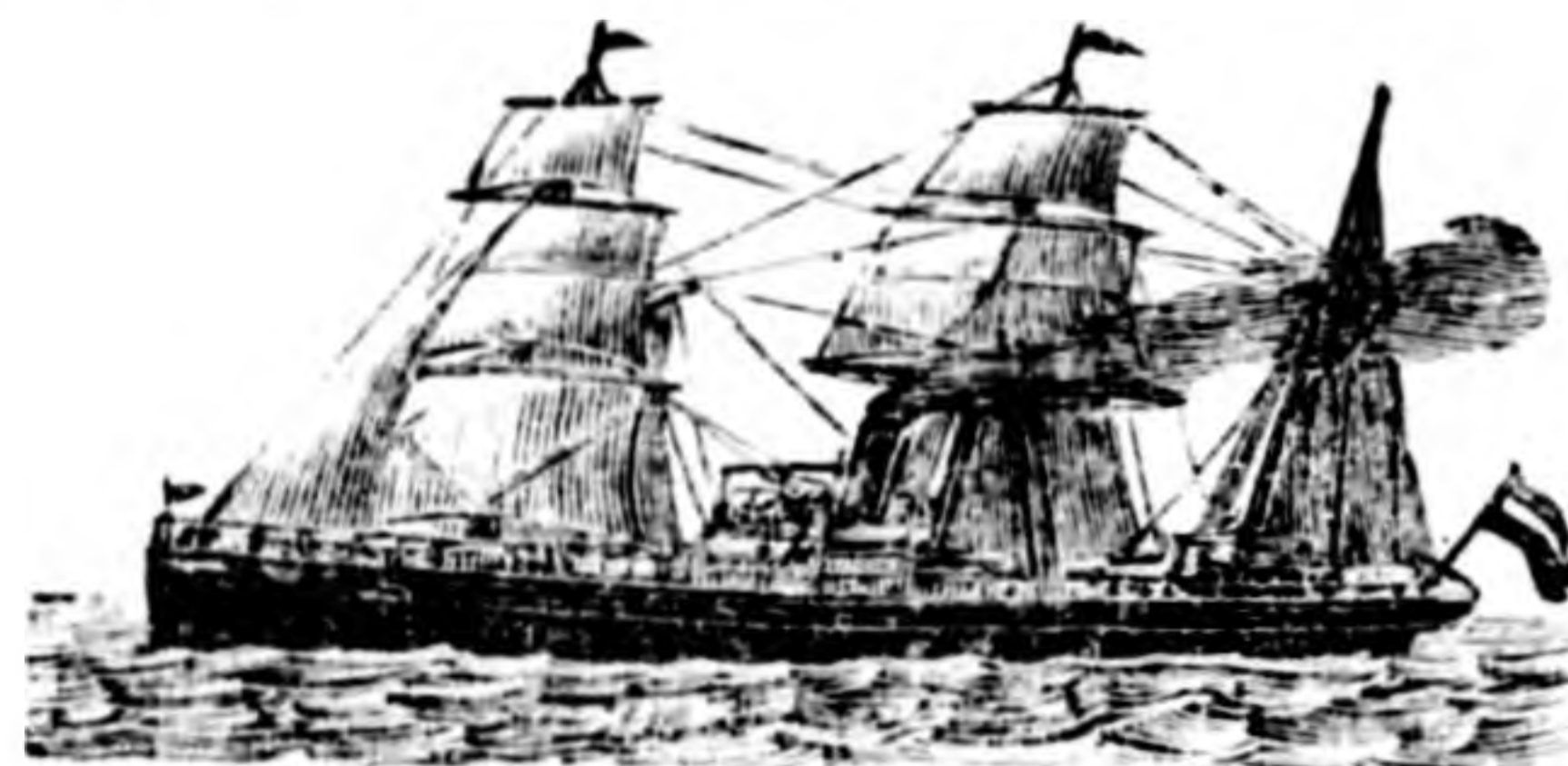
Deze geneesmiddelen zijn goedgekeurd door de GENEESKUNDIGE FACULTEIT te PARIJS
 Te verkrijgen te Batavia bij: **RATHKAMP & Co.**

1143

ROTTERDAMSCH E LLOYD.

14-DAAGSCHE

via SUEZ naar

MAILDIENST

MARSEILLE en NEDERLAND.

De vertrek datums van de onderstaande uitmuntend ingerichte 1e kl. Stoomschepen zijn als volgt:

18 September	ZUID-HOLLAND.	13 November	SAMARANG.
2 October	SOERABAIA (via Padang).	27 „	NOORD-BRABAND (via Padang).
16 „	UTRECHT.	11 December	LIMBURG.
30 October	DRENTHE (via Padang).	25 „	NOORD-HOLLAND (via Padang).

Op de te huis reis wordt PADANG geregeld ééns per maand aangedaan.
 De PASSAGE-PRIJS is:

naar Marseille	1e klasse f 700.—	naar Nederland	1e klasse f 800.—
„	2e „ „ 390.—	„	2e „ „ 450.—

Bij embarkement binnen twaalf maanden na aankomst bedraagt de passage heen en terug.

1e klasse	f 1.225.— naar MARSEILLE.	2e klasse	f 682.50 naar MARSEILLE.
„	„ 1.400.— „ NEDERLAND.	„	„ 787.50 „ NEDERLAND.

Retourbiljetten worden uitgegeven voor embarkement binnen zes maanden na aankomst en bedraagt de passage heen en terug.

1e klasse	f 1.050.— naar MARSEILLE.	2e klasse	f 555.— „ MARSEILLE.
„	„ 1.200.— „ NEDERLAND.	2e „	„ 637.50 „ NEDERLAND.

Voor KINDEREN beneden 10 jaar wordt halve vracht berekend; één KIND beneden 2 jaren wordt vracht vrij overgevoerd.

REPATRIEERENDEN die te MARSEILLE wenschen te debarkeeren kunnen desverkiezende hunne BAGAGE aan boord laten, welke alsdan vrachtvrij tot ROTTERDAM wordt doorgevoerd en aldaar in ontvangst kan worden genomen.

De ruime en luchtige hutten aan boord dezer bodems worden in de bijzondere attentie van reizigers aanbevolen. Directe connossementen worden afgegeven voor havens in de MIDDELLANDSCHE ZEE alsook voor AMERIKA. Voor VRACHT en PASSAGE gelieve men zich te wenden.

Batavia	tot de Int. Cred.- en Hand. Vereen. „Rotterdam.”	Pasoeroean tot den Heer	H. RINCKHUIJZEN.
Samarang		Probolingo „ „	P. L. KRÄNCHER.
Soerabaya		Panaroekan „ de Heeren	C. MAARSCHALK & Co.
Cheribon		Tjilatjap „ „	Gebrs. VAN DER LEEUW.
Tegal	tot de Heeren G. A. VAN PUTTEN & Co. (200)	Macassar „ „	REISS & Co.
Pecalongan		Padang „ „	VAN HOUTEN STEFFAN & Co.